LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
102-02 Liberty Avenue
Ozone Park 17, N. Y.
Telephone MIchigan 1-6887
PRICE 10c A COPY

No. 47 **** Ozone Park 17, N. Y. Penktad., birž. (June) 10, 1960 **** METAI 49-ji

KRISLAI

— Rašo R. Mizara —

Esant ligoninėje.
Liūdnos ir geros žinios.
Korėjoje.
Turkijoje.
Detroite.

Kai žmogui žiūri į akis mirtis, jam nėra geresnės vietos, kaip ligoninė. Ten ramu, ten miela, ten gera!

Bet kai jis pradeda sveikti, jau net ir iš lovos išlipti sugebi, tuomet ligoninė pradeda pabosti: tuomet jį kažkas kniečia juo greičiau skubėti namo; tuomet ligoninė tampa savotiška nelaisvės vieta.

—.—

Man esant ligoninėje, pasauly įvyko nepaprastai reikšmingų atsitikimų.

Šnipiško lėktuvo U-2 paleidimas ant Tarybų Sąjungos—vienas nelemčiausių įvykių pasaulyje.

Ir įdomu tai, kad daugelis amerikiečių, kritikuoj a n č i u prezidentą Eisenhowerį, kritikuoja ne dėl to, kad jis tokius, kara provokuojančius žygius daro, o tik dėl to, kad jis juos **"ne laiku"** darė: per daug arti viršūnių konferencijos Paryžiuje!..

Tai jums doros mokytojai!..

—:—

Liūdna darėsi, skaitant žinias apie U-2, apie Paryžiaus konferencijos iširimą, a p i e santykių tarp JAV ir T S R S blogėjimą.

Bet smagiai nuteikė žinios iš Pietų Korėjos apie Syngmano Rhee valdžios nuvertimą — valdžios, kurią Washingtonas visaip šelpė mūsų doleriais.

Every dog has its day! — sako anglai. Susilaukė to paties ir liaudies priešas, karo troškėjas Syngman Rhee.

Tiesa, S. Rhee iš Korėjos pabėgo: prisiplėšęs milijonus dolerių, tasai tipas pasisamdė specialų lėktuvą ir m o v ė į JAV. Čia jo galas negriebs.

—:—

Smagios žinios ateina ir iš Turkijos. Jeigu s t u d e n t a i pradėjo kovą Pietų Korėjoje, tai studentai pradėjo kovą ir Turkijoje prieš A. Mendereso valdžią, kurią taipgi Washingtonas maitino amerikiniais doleriais.

Daug, daug Amerikos žmonių sudėtų milijonų dolerių prarvjo "demokrato" Mendereso valdžia.

Prarvjo ji ir apie 80 turkų studentų. Studentai b u v o nužudyti ir jų palaikai į slaptas vietas sukišti, "palaidoti."

Menderesas taipgi bandė pabėgti, bet sukilusi kariuomenė ji sučiupo. Šiuo metu Menderesas su visa jo klika yra kalėjime; jiems ruošiama byla.

—:—

Turkijoje perversmą atliko kariuomenė, vadovaujama generolo Cemal Gurselo. Pastarasis vadovauja ir laikinajai Turkijos vyriausybei. Paskirta iš profesorių komisija naujai šalies konstitucijai pagaminti.

Bet laikinoji valdžia sako: ji nesutraukys militarinių sutarčių su JAV, kurias padarė Mendereso valdžia.

Sunku dabar pasakyti, kaip reikalai vystysis Turkijoje. Vienas aišku: jei naujoji valdžia nepraves šalyje žemės reformų, jei neapkarpys dvarininkams sparnų, jei nepagerins milijonams darbo žmonių gyvenimo, jei nesuteiks tautiniems mažumoms laisvės, tai ir dabartinis perversmas bus tuščias, bereikšmis.

(Tąsa 6-tam pusl.)

Jungtinės Valstijos, Kuba ir naujos protesto notos

Havana. —Jungtinių Valstijų Valstybės departamentas perdavė Kubos vyriausybei protesto n o t ą prieš "šmeižimą" JAV Kuboje". Kubos vyriausybė tuojau tą protestą atmetė ir sako: "Kubos valdžia griežtai atmeta visus daromus kaltinimus ir savo laiku į juos atsakys". Kartu F. Chavarry, Kubos užsienio ministro pagalbininkas, sakė: "Kaip drįsta kaltinti Kubą, kuomet Jungtinėse Valstijose spauda, radijas ir televizija kitaip Kubos valdžios nevadina, kaip tik "Castro klika" ir šalyje viešai veikia Kubos priešai".

Reiškia, tarpe JAV ir Kubos kaimyniški santykiai labai prasti. Kodėl? Į tai atsako Havanoje gyvenąs amerikietis korespondentas Tad Szulc, kuris rašo: "Free Enterprise Vanishing in Cuba" (Laisvasis verslas Kuboje nyksta). Jis teikia žinių, kad žemės ūkis, kuris Kuboje yra pamatinis, pereina į valstybės rankas. Šalyje jau yra 1,392 kooperatyvai, jų tarpe 500 galvijų auginimo farmų, ir visa tai randasi liaudies ir vyriausybės rankose.

Panašiai yra ir su industrija. Iš 160 cukraus fabrikų, kurie pirmiau daugmoje priklausė JAV kapitalistams, jau pusė perimta į vyriausybės rankas. Kubos vyriausybė imasi priemonių statyti naujų fabrikų, nutiesti kelių, įsigyti ir prekybos laivyną, perimti viešbučius ir didžiuosius namus į savo rankas. Suprantama, tatai nepatinka ne tik tiems, nuo kurių atimama, bet ir JAV kapitalistams, kurie turi ir nori amžinai turėti asmeninį verslą.

"N. Y. Times" kolumnistas Arthur Krock kitaip nevadina Kubos vyriausybės, kaip tik "Castro clique" ir štai kokius kelia "prasikaltimus": Kuba atsteigė diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga, Kubos vyriausybė laukia Chruščiovo atsilankymo, o blogiausia, kad Kubos sukilimo dvasia, prieš JAV kapitalistų viešpatavimą, vis labiau plečiasi Lotynų Amerikos šalyse. Ir jis rašo: "Šį pamatinį pavojų pilniausiai supranta Washingtone".

Štai kodėl JAV komercinė spauda ir jos korespondentai taip piktai puola Kubą. Už jų neteisingų žinių padavimą Kuba juos vieną po kitam išvaro. Tik šiomis dienomis išvarė Ed. Scott, National Broadcasting Co. korespondentą.

Japonijos liaudis ir Eisenhower vizitas

Tokio. — Su kiekviena diena Japonijos darbininkų, žemdirbių, studentų, žvejų ir profesijonalų auga pasipriešinimas karo sutarčiai su Jungtinėmis Valstijomis.

Nėra dienos, kad sostinėje ir kituose miestuose nedemonstruotų tūkstančiai žmonių su užrašais ant savo vėliavų: "Yankees, Go Home... Remove the 'U-2' from Japan... We don't welcome Ike... Ike, don't come!"

Prezidentas Eisenhoweris planuoja vykti birželio 19 d. į Japoniją, o jo diplomatinė partija žada pribūti birželio 15 dieną. Japonijos darbininkiškos politinės partijos ir darbo unijos pareiškė, kad pradedant su birželio 11 diena bus ruošiamos masinės demonstracijos ir reikalavimai atmesti JAV-Japonijos karinę sutartį.

Akira Iwai, Generalinės darbo unijų konfederacijos sekretorius, kuri turi 5,600,000 narių, pareiškė, kad jeigu Eisenhoweris atvyks, tai visoje Japonijoje bus paskelbtas protesto streikas.

Socialistų partija laikė specialę konferenciją. Ji užgyrė savo narių pasitraukimą iš parlamento ir suruošė demonstracijas prie JAV ambasados.

Geneva. — Nusiginklavimo konferencijoje V. Zorinas, TSRS delegatas, reikalauja panaikinti užsienyje JAV karines bazes. Jis nurodė, kad tos bazės sudaro taikai pavojų, ir kaip faktą nurodė į "U-2" lėktuvo įvykį.

Baltimore, Md.

LAISVĖS PIKNIKAS, LAUKIAME DAUG SVEČIŲ

Kaip žinia, jau šį sekmadienį (birž. 12 d.) įvyksta metinis "Laisvės" naudai piknikas. Pikniko vieta: Slovak National Home Park, 6526 Holabird Ave.

Šiame piknike turėsime nepaprastai daug svečių, pradedant Washingtonu ir baigiant New Yorku. Jau visi žinote, kad iš New Yorko didžiuliu busu pribus šaunusis Aido Choras duoti gražią programą. Taip pat milžinišku busu pribus filadelfiečiai. Todėl reikia tikėtis nepaprastai didelio, skaitlingo ir gražaus pikniko. Visi kviečiami, visiems geri laikai užtikrinti!

Rengėjai

Maskva. — Mirė fizikas Mironas Vovsi.

Anglai prieš JAV užsienio politiką

Lndonas. — "Anglijoje auga nepasitenkinimas Jungtinių Valstijų politika", rašo amerikietis korespondentas D. Middleton. Darbiečiai ir daug kitų anglų kaltina JAV už nepavykimą viršūnių konferencijos. Jie skaito, kad neleistinas buvo jų pasielgimas pasiuntimas šnipinėti lėktuvą "U-2" virš Tarybų Sąjungos. Jie mato pavojų ir tame, kad JAV gynybos sekretorius Thomas S. Gates patsai vienas buvo davęs alarmo įsakymą visoms JAV karo jėgoms išvakarėse viršūnių konferencijos. Anglai tokį Gates pasielgimą skaito pavojingu: galinčiu aksidentaliai iššaukti atominį karą net ir prieš JAV prezidento norą.

Abe Moffat, mainierių unijos prezidentas, pareiškė: "Jungtinės Valstijos varžo mūsų prekybą, jos neleidžia mums prekiauti kaip mes norime. Mūsų šalį jos pavertė į savo karo bazių šalį".

Delegatai šešių darbo unijų, kurios turi 2,275,000 narių, pasisakė už uždraudimą ir panaikinimą atominių bombų.

Vilniuje lankėsi turistai iš JAV

Vilnius. — Atvyko didelė grupė Amerikos turistų, keliaujančių po Tarybų Sąjungą. Šioje grupėje išeiviai iš Pabaltijo, Baltarusijos ir Ukrainos.

Amerikos turistai aplankė Vilniaus miesto vykdomąjį komitetą. Čia juos priėmė miesto vykdomojo komiteto pirmininkas J. Vildžiūnas, jo pavaduotojas J. Smilgevičius, miesto vyr. architektas V. Mikučianis. J. Vildžiūnas papasakojo apie Lietuvos sostinės vystymąsi ir laimėjimus pokario metais, atsakė į svečių klausimus.

Grupės vadovas D. Sandleris visų 36 turistų vardu padėkojo už šiltą priėmimą ir pažadėjo, kad, grįžę į JAV, jie papasakos visą tiesą apie tai, ką matė augančiame Vilniuje.

Sako: Dar baisesnes bombas gaminasi

Washingtonas. — Senatorius Thomas Dodd, iš Conn. valstijos, sakė spaudos atstovams, kad yra gaminamos d a r baisesnės bombos ir už atomines, tai neutroninės bombos.

Senatorius sakė, kad tai nebus sprogimo jėgos bombos, bet mirties spindulių. Tokiomis bus galima mases žmonių nužudyti, o namai ir fabrikai išliks čielumoje. Dodd sakė, kad jas gaminasi Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga. Jis nuogąstavo, kad TSRS galės greičiau pasigaminti, negu JAV.

Johannesburgas. — Pondolano mieste, Pietų Afrikoje, policija užpuolė negrų eiseną. Kovoje užmušta 25 negrai, 5 policininkai ir 100 žmonių sužeista.

Vėliausios žinios

New Yorkas. —N. Y. valstijos gubernatorius Rockefelleris reikalauja, kad viceprezidentas Niksonas viešai pasisakytų pamatiniais politiniais klausimais pirm Republikonų partijos suvažiavimo. Numatoma, kad Rockefelleris ruošia s a u kandidatūrą į JAV prezidentus.

Hartfordas. — Connecticut valstijoje sustreikavo 33,000 darbininkų, dirbančių lėktuvų gamyboje.

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos atsakė Tarybų Sąjungai, kad jos studijuos pateiktą nusiginklavimo planą.

Patuxent, Md. —Karinio laivyno "F-8-U" lėktuvas ore susidūrė su helikopteriu. Nelaimėje žuvo keturi lakūnai.

Londonas. — Tarptautinė Transporto Darbininkų Federacija reikalauja, kad Suezo kanalas būtų atviras visoms šalims.

Buenos Aires. — Argentina pareikalavo, kad Izraelis grąžintų jai nacį Adolfą Eickmaną, kurį Izraelio agentai išvogė iš Argentinos, arba šis reikalas bus perduotas Jungtinių Tautų organizacijai. Argentina jau atšaukė savo ambasadorių iš Izraelio.

Washingtonas. — Inter-American Peace Komitetas pasisakė, kad Dominikos respublikoje paneigtos žmogaus teisės.

Maskva. — Tarybinis laivas "Dunai" išplaukė iš Izmailo aukštyn Dunojaus upe. Jis plauks 1,250 mylių į Austrijos prieplauką.

Jakarta. — Indonezija ir TSRs pasirašė sutartį. TSRS pastatys Tjilegane plieno gaminimo fabriką, kuris per metus galės pagaminti 100,000 tonų.

Santiago, Čilė. — Vėl pasikartojo žemės drebėjimas, bet šį kartą buvo nepavojingas.

Naciai budeliai, Eichmann, Argentina ir Izraelis

Buenos Aires. — Prieš kiek laiko Izraelio vyriausybė paskelbė, kad jos rankose randasi Adolfas Eichmannas, vienas iš artimų Hitlerio sėbrų, atsakomingas už 6,000,000 žydų mirtį.

Vėliau paaiškėjo, kad tą nacį žydų agentai pagavo Argentinoje ir Izraelio laivu parsigabeno. Prieš porą savaičių Associated Press žinių agentūra informavo, kad Eichmanną sučiupo gegužės 12 ar 13 dieną. Į Argentiną jis atvyko iš Ispanijos su Italijos Raudonojo Kryžiaus dukumentais, kurie buvo gauti pasidarbavus Vatikanui. Iš Argenti-4—žinios ento.marta nos jis buvo išvykęs į Boliviją ir Paragvajų, bet netrukus vėl grįžo.

Argentinoje jis gyveno po Richardo Clemento vardu, o vėliau po Richardo Krymey.

Išaiškėjus tam, kad nacis buvo suimtas Argentinoje, tai jos užsienio ministras Diogenes Taboada pradėjo tyrinėti. Mat, tai yra paneigimas Argentinos teisių.

Izraelio vyriausybė įteikė Argentinos valdžiai notą, kurioje atsiprašo Argentiną, jeigu jos teisės buvo paneigtos, ir aiškina, kad būk Eichmannas "savo liuosa valia pasidavė ir išvyko į Izraelį".

Kaip ten buvo, tai ne mūsų reikalas. Bet faktas, kad baisus prasikaltėlis, ypatingai žydų tautai, yra žydų valstybės rankose ir bus teisiamas.

Kartu iš Izraelio praneša, kad žydų valstybė įteikė Vakarų Vokietijai reikalavimą išduoti teismui dar 325 nacius kriminalistus. Ju tarpe yra Ottillia Wilhaus, žmona Gustavo Willhaus, kuris karo laiku buvo nacių viršininku Janovo stovykloje, Lenkijoje. Pats Gustavas buvo žiaurus budelis, o jo žmona neatsiliko. Kartą laike Hitlerio gimtadienio, ji stovėdama namo verandoje, Hitlerio pagarbai, nušovė dvyliką žydų.

Sąraše yra ir kiti Hitlerio gvardijos (S.S.) viršininkai, kurie budeliškai žudė nekaltuosius žmones. Jų tarpe yra Heinrich Leideritz, buvęs viršininkas Kolojana stovykloje Galicijoje; Joachim Becker, viršininkas Sosnowiec stovyklos; Hans Dreyer, buvęs viršininkas Kotowice stovykloje ir kiti. Izraelis reikalauja sudaryti tarptautinį teismą ir teisti tuos budelius.

La Paz, Bolivija. —Laike rinkimų įvyko riaušių, penki asmenys užmušti.

H. Trumanas atmetė lėktuvais šnipavimą

Chicago. —Sherman viešbutyje, American Booksellers Ass'n parengime kalbėjo buvęs prezidentas Harry Trumanas. Jis sakė, jog kada jis buvo Jungtinių Valstijų prezidentu, tai iš Valstybės departamento buvo pasiūlymas šnipinėti lėktuvais virš Tarybų Sąjungos ir Kinijos.

Trumanas sakė, kad jis pasitarė su Valstybės sekretoriumi ir tą pasiūlymą atmetė: "Šnipavimas, tai nešvarus užsiėmimas", sakė Trumanas, "aš jį atmečiau, nes maniau, kad tai nėr reikalinga".

Korespondentai klausė Trumano: ar gi visai nebuvo JAV šnipavimo? Kas dėl šitokių šnipavimo būdų, tai Trumanas atsakė: "Galimas daiktas, bet ne lėktuvais ir ne su mano leidimu".

Vėliau Trumano pareiškimą patvirtino ir buvęs Valstybės sekretorius Dean Achesonas. Jis korespondentams sakė, kad kai kurie Valstybės departamento nariai 1952 metais siūlė šnipavimą lėktuvais, tai jis pataręs Trumanui pasiūlymą atmesti.

Trumanas tarpe kitko sakė, kad šių metų rinkimų kampanijoje JAV užsienio politika turės būti svarbiausias politinis klausimas.

ARESTAVO TURKŲ 406 PARLAMENTO NARIUS

Ankara. — Dabar Turkiją valdo militaristų komitetas priešakyje su generolu Cemal Gursel. Buvusio diktatoriaus Mendereso parlamentas paleistas ir iš 406 narių yra suimta 404, kurie buvo Mendereso partijos nariais.

"Nieks nedrįs mus pulti", – Eisenhower

Bear Mountain, N. Y. — Prezidentas Eisenhoweris, kalbėdamas apie JAV ir TSRS santykius, tarpe kitko pareiškė:

"Dabartiniu laiku jokia valstybė neišdrįstų užpulti Jungtines Valstijas".

Prieš kiek laiko Pentagono generolai, studijavę TSRS gynybos pasiruošimą, sakė, kad Tarybų Sąjunga nesirengia nieko užpulti.

Taigi eilė korespondentų stato klausimą: kam tada tiek triukšmo, kam tas paskubos apsiginklavimas, kuomet mums jokio pavojaus nėra?

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Naujas geras planas

VISI PATENKINTI, kad dėl viršūnių konferencijos neįvykimo nepakriko pasitarimai Ženevoje. Derybos eis dėl uždraudimo atominių ginklų bandymų. Derybos bus tęsiamos dėl nusiginklavimo. Už derybas ir pasitarimus šiais klausimais kalba ir Amerika, ir Tarybų Sąjunga.

Šiomis dienomis Tarybų Sąjunga pasiūlė naują nusiginklavimo planą—gerjau pasakius, išryškinimą ir praplėtimą savo pirmiau patiekto visuotinio ir pilno nusiginklavimo plano. Ji siūlo, kad nusiginklavimas būtų pasiektas trimis laipsniais. Pirmojoje stadijoje turi būti panaikintos visos priemonės, kuriomis gali būti pristatinėjami masinio žudymo įrankiai.

Antrojoje stadijoje eitų sunaikinimas visų tokio masinio žudymo priemonių—raketų, atominių ir hidrogeninių bombų ir tt. O trečiojoje ir paskutinėje stadijoje turėtų būti likviduojama armijos.

Daugiausia Amerikoje ir kitur buvo rūpinamasi inspekcijos klausimu. Girdi, nusiginklavimas be inspekcijos ir kontrolės sudarytų pavojų, nes nebūtų užtikrinimo, kad kas nors slaptai nesiruošia karui. Šiame Tarybų Sąjungos plane atsakoma ir į šitą klausimą. Kartu, einant iš vienos stadijos į kitą, turi būti organizuojamas inspekcijos ir kontrolės aparatas. Jis turi būti platus. Jis turi apimti visas šalis.

Svarbu ir tas, kad šiame Tarybų Sąjungos pasiūlyme aiškiai pabrėžiama, jog nusiginklavimas turi būti pravedamas Jungtinių Tautų organizacijos vadovybėje. Taigi, atpuola argumentas tų, kurie bijojo, kad gal Tarybų Sąjunga norinti Jungtines Tautas apeiti.

Neaišku, žinoma, kaip į tą nusiginklavimo procedūrą būtų įtrauktos tos valstybės, kurios kol kas į Jungtines Tautas neįeina. Pavyzdžiui, koks vaidmuo priklausytų Kinijai. Nejaugi jos vardu palikta kalbėti Čiang Kai-šeko klikai? Jei taip būtų, tai niekas neišeitų iš visų nusiginklavimo pasiūlymų. Aišku, kad Tarybų Sąjunga turi mintyje įtraukti į nusiginklavimo pastangas ir Kiniją.

Reikia, kad šituos Tarybų Sąjungos pasiūlymus su didžiausiu rimtumu apsvarstytų visos šalys, visos Jungtinių Tautų narės. Reikia, kad nusiginklavimo komisija, kuri susideda iš lygaus skaičiaus atstovų nuo Rytų ir Vakarų, konkrečiais darbais įrodytų visam pasauliui, kad žmonijos viltis ginklavimosi ir militarizmo grėsmę pašalinti nėra sužlugus.

Dar keturios naujos respublikos

AFRIKOS ŽMONIŲ ATBUDIMĄ šauniai pavaizduoja dar keturių kolonijų sukilimas prieš francūziškąjį imperializmą. Ivory Coast, Voltaic, Dahomey ir Niger žmonės reikalauja pilnos nepriklausomybės. Jų vadai pareiškė, kad jie tarsis su francūzais dėl ateities santykių tik tada, kada jiems bus suteikta ir užtikrinta pilna nepriklausomybė.

Dar nežinia, ką apie tai pagalvos francūzai. Jiems, suprantama, kolonijų sukilimas nepatinka, bet ar jie norės ant savo galvos užsitraukti keturias naujas Alžirijas?. Veikiausia gana greitoje ateityje turėsime keturias naujas respublikas ir keturias naujas nares į Jungtines Tautas.

Socialdemokratai vėl traukiasi

VAKARINĖS VOKIETIJOS SOCIALDEMOKRATAI jau kalba apie baigima priešinimosi Adenauerio politikai. Jie jau esą pasirengę pripažinti, kad V. Vokietija turi pasilikti NATO nare, kad V. Vokietija privalo stiprinti apsiginklavimą ir kad iš vokiečių pusės neturėtų būti jokio pasitraukimo vakarinio Berlyno klausimu. Vadinasi, jie jau pasirengę remti visą Adenauerio programą.

Kaip anais metais jie likvidavo opoziciją gen. Hindenburgui, užtraukdami ant Vokietijos ir visos žmonijos Hitlerį, taip dabar jie pasitraukia prieš Adenauerį ir tuomi sudaro naują visai žmonijai pavojų.

Imperialistinis noras diktuoti

SAKOMA, KAD KUBOS VYRIAUSYBĖ pakvietė Tarybų Sąjungos premjerą Chruščiovą į svečius, o premjeras pakvietimą priėmęs. Taipgi sakoma, kad panašus pakvietimas esąs pasiųstas ir Kinijos premjerui Chou En-lajui. Dar daugiau: kalbama, kad greitoje ateityje Kuba suteiks Kinijai pripažinimą.

Komercinė spauda jau muša trivogą. Piktai kalba ir kai kurie aukšti valdininkai. Kuba neturinti taip daryti. Šitokiais savo žygiais Kubos vyriausybė sunkiai nusidedanti prieš Amerikos interesus.

Išryški ir tas, jog mūsų vyriausybė per visą paskutinį dešimtmetį desperatiškai kovojo prieš bet kurios Lotynų Amerikos respublikos suartėjimą su Kinija. Dabar, girdi, tame fronte būtų padaryta spraga, "pavojinga" spraga!

Bet ką tai visa parodo? Tai parodo, kad tos respublikos buvo laikomos Jungtinių Valstijų satelitais, kad jos pildė Washingtono prisakymus. Vadinasi, jų nepriklausomybė buvo tik popierinė.

Kuba yra nepriklausoma šalis. Ji turi visokią teisę kviesti pas save į svečius ką ji nori. Pasikvietimu Chruščiovo ir Chou En-lajaus Kubos revoliucinė vyriausybė tik pabrėžia tą faktą, kad ji nuo dabar elgsis nepriklausomai, elgsis taip, kaip ji supranta, o ne taip, kaip didysis jos kaimynas jai padiktuoja.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

DIDŽIOJI KINŲ TAUTA KOVOJA UŽ PRIPAŽINIMĄ

Komercinė spauda pilna spekuliavimų apie Kinijos įtaką tarptautiniuose santykiuose. Vienu balsu ji teigia, kad Kinijos komunistai didelį spaudimą daro į Chruščiovą ir Tarybų Sąjungos nusistatymą.

Komercinės spaudos tikslas aiškus: ji nori Kiniją pakurstyti prieš Tarybų Sąjungą. Ji seniai trokšta matyti Kiniją Jugoslavijos rolėje.

Iš kitos pusės, niekam neturėtų būti paslaptis, jog didžioji kinų tauta energingai kovoja už teisę tarptautiniuose santykiuose turėti jai priklausomą įtaką. Ji kovoja už pripažinimą Jungtinėse Tautose. Ji teisingai, mums rodosi, reikalauja balso visuose pasitarimuose ir susitarimuose. Mums taipgi atrodo, kad viršūnių konferencija be Kinijos negalėtų turėti pilno pasisekimo.

Kinios naminiai laimėjimai yra milžiniški. Visa tauta pasinėrusi kūryboje ir darbe. To niekas negali užginčyti. Tai visi turi pripažinti.

Štai iš Hong Kong rašo "N. Y. Times" korespondentas Tillman Durdin ir paduoda sekamų stebėtinų duomenų:

Šiemet Kinija pasigamins 18,400,000 tonų plieno, arba aštuoniolika kartų daugiau negu pasigamindavo prieš revoliuciją.

Šiemet ji išsikas 425,000,000 tonų anglies, kuomet senaisiais laikais per metus vos išsikasdavo 61,000,000 tonų.

Šalies industrializacija eina visais garais. Sako Durdin: "Kinija šiandien jau turi industrinių centrų, kuriuose pasigamina visus daiktus, reikalingus moderniškai industrinei visuomenei." Ji jau pasigamina automobilius ir sunkvežimius. Jos geležinkelių linijos jau du sykiu ilgesnės, negu senais laikais. Jos didžiosios upės panaudojamos elektros gamybai. Desėtkai milijonų kiniečių persikelia gyventi į labai retai apgyventus plotus Centrinėje Azijoje.

Į ateitį Kinija žiūri su viltimi ir pasitikėjimu. Ji turi laimėti ir laimės visas teises, kuriomis naudojasi kitos didžiosios tautos. Tuščios ir kvailos yra mūsų vyriausybės pastangos pastoti jai kelią.

JIEMS PRIMINIMAS JŲ PRAEITIES

L. Prūseika rašo:

Buvau prisiminęs "Vilnyje," kad 1939 metais J. Vanagaitis su manim tarėsi apie bendradarbiavimą jo radijo programoj, bet jis pabijojo klerikalų blokados.

Minėjau, kad ir Dr. Biežis bendradarbiavo su "Vilnim," duodamas lekciją "Vilnies" svetainėje.

Todėl aš nurodžiau, kad negalima nukryžiuot Kreivėną, kad jis paskolino savo literatūros "Vilnies" knygų parodai.

Tame mano rašiny nieko nepaprasto. Bet "Naujienų" ilgaliežuvis taip įsiplepėjo ir įsiposteringavo, jog rodosi, kad "Naujienos" niekuomet nieko bendro su "Vilnim" neturėjo.

Bet juk tai melas ir melas per akis! Nuo 1936 iki 1939 metų "Naujienų" žmonės kooperavo su vilniečiais Amerikos Lietuvių Kongrese. Jie sykiu su mumis šaukė visuotiną Suvažiavimą Clevelande. kur Grigaitis proklamavo, jog krikščionys demokratai nėra nei demokratai, nei krikščionys.

Kada 1940-41 metais grigaitininkai pasibučiavo su kunigais, jiems reikėjo išlieti daug pagailos ašarų.

LINKI JAPONIJOS SOCIALISTAMS NELAIMĖS

Chicagos menševikų "Naujienoms" baisiai nepatinka Japonijos socialistų užsilaikymas. Japonijos socialistų protestai prieš reakcinę Kiši vyriausybės politiką ir sukilimas prieš sutartį su Amerika, girdi, parodo, kad jie, "būdami mažumoje, nori diktuoti daugumai."

Išvada štai kokia:

"Atrodo, kad Japonijos socialistų partijai teks ir vėl suskilti. Tai būtų sveikiau, negu eiti ivien su Maskvos imperializmo tarnais."

Atsiminkime, kad "Naujienos" dar vis tebesiskaito socialistų laikraščiu. Kai visas pasaulis su pasitenkinimu seka Japonijos socialistų pastangas nuversti Kiši kliką, tai "Naujienos" juos pasmerkia ir linki jiems susiskaldymo.

LIETUVOS MOTINŲ PAGERBIMAS

Lietuvos žinių agentūra "Elta" praneša, kad šiomis dienomis Lietuvoje ordinais ir medaliais tapo apdovanotos 432 daugiavaikės motinos. Skaitome:

"Motinos šlovės" I laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Biržų rajono — Aleksandra Drevinskienė, Kauno rajono — Anastazija Jurkšienė, Elzbieta Vaičiukynienė, Kretingos rajono—Stasė Budrienė, Barbora Drakšienė, Pandėlio rajono — Akvilė Puronienė, Rietavo rajono—Kostė Končienė, Šeduvos rajono — Ona Stukonienė, Utenos rajono — Adelė Pakalnienė ir kitos.

"Motinos šlovės" II laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Klaipėdos m. —Valentina Abramova, Veronika Žalienė, Kelmės rajono—Stasė Vaišvilienė, Kuršėnų rajono — Genovaitė Spaičienė, Pagėgių rajono—Adolfa Javsikovienė, Gertrūda Siminienė, Plungės rajono — Stasė Matevičienė, Stasė Simanauskienė, Jadvyga Skeivienė, Zofija Steponkienė, Šakių rajono — Elena Keselienė, Ona Mičienė, Šiaulių rajono — Genovaitė Borkertienė, Ona Norkienė, Stefanija Palubinskienė ir kitos.

"Motinos šlovės" III laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Akmenės rajono — Ona Kliaubienė, Valerija Pranauskienė, Kaišiadorių rajono — Jadvyga Butkevičienė, Jadvyga Andriūnienė, Pranė Sapežinskienė, Kauno m. — Paulina Kavoliūnienė, Joana Vainauskienė, Klaipėdos rajono — Erna Ilginienė, Teresė Skruibienė, Stasė Zarumbienė, Kupiškio rajono — Marijona Jankauskienė, Julija Lašinienė, Lazdijų rajono — Ona Grušauskienė, Teofilė Kardokienė, Aldona Kelmelienė, Ona Židžiūnienė, Mažeikių rajono — Juzefa Girdenienė, Konstancija Pundziūtė, Pasvalio rajono — Alfonsa Kondrotienė, Pranė Petrušaitienė, Kazė Špokauskienė, Ona Vrubliauskienė, Skaudvilės rajono — Stasė Ruzgienė, Justina Vertelienė, Skuodo rajono — Aldona Baužienė, Stanislava Jankauskienė, Užvenčio rajono—Ona Dambrauskienė, Bronė Eitutienė ir kitos.

"Motinystės medalio" I laipsnio medaliu apdovanotos 109 daugiavaikės motinos ir "Motinystės medalio" II laipsnio medaliu — 206 daugiavaikės motinos.

Pastabos

Sakoma, kad pasaulyje yra 2,800,000,000 žmonių.

Prezidento Lincoln metinė alga buvo $25,000.

Teko skaityti Literatūros Draugijos suvažiavimo dienotvarkį. Dienotvarkis trumpas. Yra paragrafas apie žurnalą "Šviesą". Tai bus svarbus punktas ir reikia jį gerai pagvildenti.

Taip, "Šviesa" mažo formato, nedaug raštų joje telpa, bet tie, kurie telpa, geri, įdomūs. Draugija be žurnalo negalės būti tokia populiari. Įsitėmytina ir tas, kad kuomet kalbini naują narį, jam pažadi ne tik išleistas knygas, bet ir trimėnesinį žurnalą.

Ir jeigu panaikintume "Šviesą", tai narys, kuris nelanko per metus laiko susirinkimų, negaudamas knygų, kartais daugiau metus laiko, praras viltį organizacijai priklausyti.

Mano mintis, kad "Šviesą" reikia leisti ir toliau. Moterims palikti tą darbą? Nemanau, kad būtų pasekmės. Reikia įsitėmyti, kad ne visose kuopose priklauso moterų. Perleidus moterims, tai pasidarytų savistovus laikraštukas, reikėtų leisti prenumeratos keliu, gi mūsų senoji karta sensta. Nors ji turi ganėtinai laiko skaitymui, bet akys jau netaip tarnauja, greitai pavargsta.

Šis suvažiavimas lai pasisako, kad dėsime pastangas, kolei turėsime spėkų, ir bus keli tūkstančiai senosios kartos apšvietos mylėtojų, plėsti organizaciją, ne tik knygų leidimui, bet ir palaikymui "Šviesos".

Tūlas laikas atgal, rodosi, drg. A Bimba krisluose rašė apie cukraligę ir piliukes, kiek jos lėšuoja. Man tai reikia su jomis susidurti. Orinase piliukes ne vienokia kaina galima gauti.

Pavyzdžiui, nekuriose ligoninėse už 50 piliukių $6. Vaistinėse už tiek pat piliukių $7.50. Šalia miesto gyvendamas jau vaistinėje gauni 50 už $6.25. Kaip matosei, kiek kas gali, tiek ima.

Bet daktaro pasakymu, piliukės jauniems negelbsti. Reikia vartoti adatas. Senesnio amžiaus ta liga sergantiems piliukės pagelbsti.

Pilietis

Kalbink užsirašyti Laisvę tuos, kurie jos dar neskaito.

Kaip kunigas Vaškevičius statė naują bažnyčią

Kai sekmadienį į Adomynės bažnyčią susirinko tikintieji, klebonas Antanas Vaškevičius neliepė muštis į krūtinę, nevirkdė moterėlių graudžiais pasakojimais, o pasakė trumpai ir drūtai:

—Reikia mūsų parapijoje naują bažnyčią statyti... Todėl kiekvienam tikinčiajam uždedamas bažnytinis mokestis.

Senoji bažnyčia buvo tvirta, tarsi juodojo ąžuolo statinė. Tačiau klebonas energingai ėmėsi rinkti bažnytinį "mokestį." Jeigu anksčiau buvęs klebonas iš tikinčiųjų per metus imdavo po 50 rublių, tai Antanas Vaškevičius pareikalavo viso šimto. Klebonas greitai išgalvojo ir kitus mokesčius: už naujagimio pakrikštijimą — 100 rublių, už "šliūbą"—200 rub. ir panašiai.

— Naujosios gažnyčios statygai! — jeigu kas imdavo prieštarauti, nutraukdavo klebonas.

Pinigai plaukė į kunigo kišenę . O vieną rytą apylinkės žmonės pamatė savo dvasiškąjį "ganytoją" atburzgiant motociklu.

—Traukia, kaip velnias! —pasigyrė zakristijonui.

Tačiau zakristijonas nė žiūrėti nenorėjo į motociklą:

—Tik dulkes kelia... O ir ratai tik du, galima greitai į griovį įvažiuoti.

"Teisybę sako zakristijonas," — sumetė klebonas. Ir jau nebevažinėjo motociklu... Tik iš tikinčiųjų vis reikalavo, kad jie greičiau mokėtų "mokesčius."

Vieną dieną, atlaikęs rytines mišias, klebonas dingo.

—Parapijos reikalais išvažiuoju, — pasakė zakristijonui.

Į Adomynę klebonas Vaškevičius grįžo ne pėsčiomis, o naujutėlaičiu "Moskvičiumi" pardulkėjo.

—Na, kaip? — paklausė zakristijono.

Šį kartą zakristijonas negalėjo prieštarauti klebonui ir akimis gaudė nikeliuotame mašinos paviršiuje žaidžiančius saulės spindulius.

Į automobilį įsėdusiam klebonui jau nebepatiko senasis zakristijonas. Pavijo jį. Neužilgo Adomynėje naujas artimas žmogus — sesers vyras Albinas Andrikonis.

—Naujasis parapijos zakristijonas, — pristatinėjo tikintiesiems savo svainį klebonas. — Kartu bažnyčią statysime...

Nedaug vandens nunešė Lėvuo ir Šetekšna, o naujasis zakristijonas Albinas Andrikonis spėjo susilipydti sau namuką Panevėžyje. Ir ne per dievo malonę, o už bažnyčios statybai iš tikinčiųjų surinktus pinigus.

Tikintieji pajuto, kad klebonas juos apgavo. Susirinko jie kartą ir patraukė pas dvasiškąjį tėvą.

—Pavojinga ir neatsargu laikyti pinigus, — klebonas bematant apsuko aplink pirštą tikinčiuosius. — Todėl juos paverčiau į tokios pačios vertės daiktą... Parduosiu "Moskvičių" ir statysimė bažnyčią. Dievas, lyg žinodamas, štai, ir orą gerą atsiuntė...

Neužilgo įvyko didysis Adomynės klebono prekybinis sandėris: jis iš karto pardavė ir "Moskvičių" ir motociklą..

—Ar nesakiau? — klebonas puikavosi prieš tuos, kurie dar vakar abejojo jo norais pastatyti Adomynėje naują bažnyčią.

Gražioje kalvoje prie senosios bažnyčios buvo parinkta vieta statybai. O kai ėmė kasti pamatus, davatkos tiesiog džiūgavo:

—Ar ne teisybę vieną rytą klebonėlis sakė? Neužilgo naują bažnyčią turėsime...

Tačiau atsikėlę vieną rytą Adomynės žmonės buvo gerokai nustebinti. Priėję prie išlietų naujosios bažnyčios pamatų, jie žvilgčiojo vienas į kitą ir negalėjo suprasti.

—Ar čia bažnytėlė bus?—net ir davatkos buvo bejėgės atspėti kunigo užmanymą.

Klebonas buvo nepatenkintas, kad paprasti mirtingieji kišasi į jo reikalus...

—Bažnytėlė, bažnytėlė... O kur aš gyvensiu?

Tik dabar visi suprato, kai vietoje bažnyčios iškilo naujas klebono namas, kai vieną dieną į Adomynę Vaškevičius parburzgė vėl nauju motociklu. Taip apgautų tikinčiųjų pinigai buvo "iškeisti" į klebono, jo svainio namus ir motociklą.

Klebonas Antanas Vaškevičius jau nebestato bažnyčios. Sako, kad dabar Adomynėje koplyčia labiau reikalinga...

J. Ramdeliūnas
Kupiškio rajonas.

Kada atrasta Islandija?

Yra žinoma, kad VIII amžiaus pabaigoje čia jau lankėsi pirmieji europiečiai — britų salose gyvenę keltai. Vėliu (apie 850 m.), plaukdami iš Farerų salų į Norvegiją ir iškrypę iš kelio, į Islandiją atsitiktinai pateko karingieji vikingai, Norsės vedami; IX amžiaus septintajame dešimtmetyje šioje saloje prasidėjo norvegų kolonnzacija.

Pastaraisiais dešimtmečiais Islandijoje atlikti archeologiniai kasinėjimai. Ypač didelį susidomėjimą sukėlė surastos 3 Romos imperijos monetos. Jos priklauso imperatorių Aureliano (270—275 m.), Probaus (276—282 m.) ir Diokletiano (284—305 m.) laikams. Kyla klausimai: ar tos monetos pateko į Islandiją normalaus jų kursavimo metu, ar vėliau? Vyrauja įvairios archeologų nuomonės, nes daugiau jokių romėniškų daiktų nerasta. Ar yra galimas dalykas, kad iš tikrųjų romėnai atrado Islandiją? Į šį klausimą tiksliai, gal būt, atsakys tolimesni archeologiniai salos kasinėjimai.

KUBOS TURTAI IR J. VALSTIJŲ PAGALBA

Havana. — Jungtinės Valstijos sulaikė Kubai pagalbą. Bet Kubos premjeras F. Castro, sako: "Kuba yra pakankamai turtinga, jos žmonės darbštūs ir mes galime labai gerai apsieiti be JAV pagalbos".

Jis sako, kad geriausia bus JAV pagalba, jeigu jos nesikiš į Kubos vidaus reikalus.

Atsakau į klausimus

APIE TUOS, KURIE BUVO VILNIUJE

Šį pavasarį Lietuvos sostinėje praleido po dieną ar dvi keletas užsieniečių, jų tarpe ir trys amerikiečiai lietuviai: architektas A. Varnas, W. Raskas - Rasčiauskas ir Jokūbas Stukas. Varnas giriasi, būk nemokamai Maskvon (iš Niujorko) jį nuvežė tūlas labdarys — Demokratų partijos politikierius! Raskas sakosi, nuvykęs biznio reikalais, o Jokūbą Stuką Vilniun nuvežęs kaž koks Indianos biznierius Elmer Krueger!..

Kodėl, kaip ir iš kur atsirado tokie geraširdžiai, Varną su Stuku vežioję, man tiesiog nesuprantama —tik ilgainiui pilnai paaiškės. Užtenka to, kad visi trys, pabuvę Vilniuje po porą dienų, pasidarė beveik viską žinančiais ir, grįžę į JAV, daug visko pripasakojo — per spaudą ir gyvu žodžiu.

Ryšium su tuo nemaža žmonių manęs klausinėja. Sako, jūs buvote Vilniuje ilgiau, tai pasakykite, argi visa tai tiesa, ką jie pasakoja. Dėl A. Varno įspūdžių vienas žmogus klausia:

— Ar "Vilniaus" viešbutyje, iš tikrųjų, po voniomis yra "juodų dulkių", kaip rašo p. Varnas?

"Vilniaus" viešbuty man teko ilgokai pagyventi, bet "abi rankas sukišti į juodas dulkes", kaip atsitiko Varnui, neteko. Pasakysiu atvirai: kambarys, kuriame gyvenau, buvo labai švarus, ir už tai, prieš išvykdamas, pagyriau valytojas. O visgi negarantuoju, kad valytoja šen ar ten, per neapsižiūrėjimą ar neatbolnumą, nebūtų palikusi kokios nors dulkelės. Bet jei ir būčiau tai suradęs, apie tai aš nebūčiau rašęs spaudoje, o būčiau padaręs pastabą pačiai valytojai. Už tai ji būtų buvusi man visuomet dėkinga. Kodėl kas nors Amerikoje turėtų žinoti, kad tokiame ir tokiame "Vilniaus" viešbučio kambary po vonia yra palikta dulkių?! Tokių "palikimų" užtenkamai rasi ir Amerikos viešbučiuose, net ir labai ištaiginguose. Juk negali būti tarybinė santvarka kalta už tai, kad ta ar kita kambario valytoja kai kur viešbuty "neapčiuopia" dulkių.

— Ar iš tikrųjų nauji namai Vilniuje, kaip sako Varnas, yra "blogi"?

Teko ir man skaityti p. Varno "nuomonę" apie naujus namus Vilniuje. Ne, jie nėra blogi! Teko man matyti daugelį tų namų, ir iš lauko ir iš vidaus, ir jie darė gerą, malonų įspūdį.

Varnas rašė: "Išorinė namų išvaizda menka..." Kodėl ji "menka"? Todėl, girdi, kad "bloga statybinė medžiaga, dar blogesnis jų darbo išbaigimas..." A. Varnas Vilniuje buvo iš viso pusantros dienos, įskaitant sekmadienį. Jeigu jis Vilniuje nebūtų nieko daugiau daręs, o tik tyrinėjęs statybą, jis nebūtų galėjęs susipažinti su statomųjų namų reikalais.

Man naujų namų Vilniuje išvaizda labai graži, traukia akį. Varnas, kaip architektas, gali tai ginčyti. Pagaliau, kiekvienas žmogus turi savo nuomonę. Aš žinau, Lietuvos architektuose taipgi yra keletas nuomonių dėl vykstamos statybos.

Šiauliuose pastebėjau daugelio naujų gyvenamųjų namų architektūra yra kitokia, negu Vilniaus.

Nauji mūriniai gyvenamieji namai Vilniuje pirmiausiai daro stebėtojui labai gerą įspūdį savo paprastumu. O man kas paprasta, tas gražu.

— Ar tiesa, kaip rašo W. Raskas, kad už perėjimą skersai gatvės Vilniuje žmonės baudžiami trimi rubliais?

Aa!.. Čia jau kitoks biznis kaip su Varnu. W. Raskas Vilniuje išbuvo "net" dvi dienas, vadinasi, pusdieniu ilgiau už Varną. Neveltui jis, rašydamas "Naujienose" apie Vilnių, ryžosi prikrauti visokių "prismokų". Taip, dulkių po vonia jis neieškojo, bet surado užtenkamai "nuotykių" Lietuvos sostinės gatvėse. Ko nesurado p. Raskas, tą surado "Naujienų" redaktorius, sėdėdamas Čikagos Halstedo gatvėje.

"Naujienos" padarė tokią Rasko įspūdžių straipsniui antraštę: "Už perėjimą skersai gatvės (Vilniuje) palicininkas baudžia 3 rubliais..." Argi tai tiesa? Jeigu tai būtų tiesa, tai kur jau beatsidurtų Vilniaus gyventojai, kuomet už perėjimą skersai gatvės turėtų mokėti po tris rublius? Pagaliau, jeigu taip būtų, tai vilniečiai arba visiškai subankrūtuotų arba turėtų gyventi tik vienoje gatvės pusėje.

Ne, Vilniuje milicija nebaudžia žmonių tik už tai, kad jie eina skersai kurią nors gatvę; ten baudžia tik tuos, kurie skersuoja gatvę pavojingomis vietomis, kur bile minutę gali būti automobilio užmušti.

Ar tokių "stebuklų" Amerikoje nėra? Žinoma, yra! Net ir mūsiškiame Niujorko mieste, jo centre, jei tu eisi skersai gatvę ne laiku ir ne vietoje, tave nubaus piniginе pabauda! Kai kuriuose kituose amerikiniuose miestuose jau labai seniai tokie potvarkiai įvesti. Kai kuriuose buržuaziniuose Europos miestuose policija taipgi baudžia tuos, kurie ne vietoje ir ne laiku skersuoja gatves, statydami savo gyvybę į pavojų.

Kaipgi iš tikrųjų Vilniuje važiuotės ir bendras žmonių judėjimas tvarkomas?

Pirmiausia: ten yra judėjimą reguliuojančios žalios ir raudonos šviesos, kaip Amerikos miestuose. Bet tik tuo tarybiniai miestai nesitenkina. Vilniaus didžiosiose gatvėse, kur automobilių judėjimas visuomet gyvas, yra nužymėtos specialios vietos, kuriomis žmonės skersuoja gatves. Ties tomis vietomis yra iškelti ir užrašai: **"Perėjimas".** Užrašai išstatyti tokiose vietose, kad kiekvienas, einąs šaligatviu, galėtų juos matyti. (Kokiu grinorium Vilniuje pasirodė p. Raskas, nepamatęs tų užrašų!..)

(Kai kur gatvių sankryžose stovi milicininkas, reguliuojąs judėjimą.)

Nužymėtos gatvėms skersuoti vietos yra netoli viena kitos. Vadinasi, jokio vargo nėra žmogui prie jų prisitaikyti. Ir išmintingi piliečiai skersuoja gatves, kuriomis laksto daug mašinų, ten, kur reikia. Bet atsiranda ir tokių, kurie nesiskaito su jokiomis taisyklėmis, nei su šviesomis, nei su kitais nurodymais; jie skersuoja gatves ten, kur paklūva, — lenda tiesiog po mašinomis! Na, tokius milicija įspėja, o jei neklauso, — baudžia — baudžia, kad gyvi nelystų į mirties nasrus.

P-nas Raskas ir jo "vadovas".

Ir štai p. Raskas su kaž kokiu negudriu piliečiu, kuris jam buvo "gidu" (guide), ima ir įkliūva— įkliūva ne į mirties nasrus, o į milicininko nuožiūrą.

Jiedu, priėję plačią Vilniaus gatvę, nekreipdami į nieką dėmesio, taip ir drožė įstrižai gatvę! Milicininkas sako: vyrai sustokite, ką jūs darote? Ir reikalavo, kad Rasko gidas pasimokėtų tris rublius pabaudos. Iš Rasko, kaip iš svetimšalio, milicininkas pabaudos nereikalavo. Raskas klausia, už ką gi jūs baudžiate mano gidą? Milicininkas atsakė:

— Už tai, kad perėjote skersai gatvę ten, kur yra pavojinga.

Gerai atsakyta, ar ne? Bet Raskas, kaip jis pats rašo, taipgi buvęs ne pėsčias. Jis šitaip milicininkui atsišiepęs:

"—Eik jau, eik, — sakau. —Visame mieste yra 50 automobilių, ir jis čia mane gatvėje užmuš. Ką darytumėte, jei Vilniuje būtų 500 automobilių? Jie, turbūt, jus visus išmuštų?.."

Atrodo, p. Raskas labai gudriai milicininkui atsakė. Bet aš esu įsitikinęs, kad tai netiesa. Raskas negalėjo taip storžieviškai atsakyti milicininkui — jis jo bijojo. Šitie žodžiai jau yra ne p. Rasko, o "Naujienų" redaktoriaus. (Ant savo mėšlyno ir gaidys ponas!) Išbuvęs Vilniuje dvi dienas, p. Raskas negalėjo suskaityti visų automobilių. **Vilniuje mašinų — lengvų ir sunkių — yra tūkstančiai, o ne 50.**

Pagaliau, tegu būtų ir penkios mašinos, visvien, jei tu po jomis lysi, gyvas neišliksi!

Bausdama tuos, kurie gyvi lenda į mirties nasrus, Vilniaus milicija atlieka didelį, svarbų piliečių gyvybių saugojimo darbą.

Man teko daug vaikščioti Vilniaus gatvėmis ir dienomis ir naktimis — visada griežtai laikiausi taisyklių: skersavau gatves tik nurodytomis vietomis, ir niekad neteko reikalų turėti su milicininku.

Yra Vilniuje gatvių, kur galima skersuoti bent kurioje vietoje. Senamiestyje yra siaurų, kreivų gatvelių, su labai siauryčiais šaligatviais — ten žmonės, pastebėjau, dažnai vaikščioja pačiomis gatvėmis; ten mažai kada prašauna mašina.

Vilniuje mašinų judėjimas yra greitesnis, negu, sakysime, Niujorke, todėl, ir labai akylai saugojant, įvyksta gatvėse avarijų (automobilinių nelaimių).

Liūdna man buvo skaityti p. Rasko, — biznieriaus, — tokias aimanas. Tačiau, jeigu tokių nesąmonių p. Raskas nesakė ir nerašė, jei visa tai "Naujienų" redaktorius prikrovė, tai Raskas turėtų viešai užprotestuoti, pasmerkiant tokius dalykus!

— Ką galite pasakyti apie Jokūbo Stuko filosofiją?

Kaip sakiau, Jokūbą Stuką į Vilnių buvo nugabenęs kaž koks "geraširdis" biznierius Elmer Krueger. Vilniuje E. Krueger su Stuku išbuvo apie porą dienų, o Kaune vieną.

J. Stukas, kaip visiems gerai žinoma, yra didelis pažangių žmonių priešas ir jų šmeižikas. Per savo radijo pusvalandį, atsimename, jis agitavo fašistus, kad jie eitų pikietuoti "Laisvės" pramogas, kad jie eitų pikietuoti Aido Choro koncertą, kad jie pikietuotų Literatūros Draugijos piknikus. Jokūbėlis buvo uolus makartistas. Kas tik nepūtė makartistų dūdon, tas buvo komunistas, tą makartistai ragino kryžiavoti. Makartizmas — biaurus šašas ant JAV kūno.

Jokūbas, visaip niekindamas pažangiuosius lietuvius, manė, kad jam ir jo sėbrams pavyks pažangųjį judėjimą sunaikinti. Bet jis nudegė nagus. Jokūbo šmeižtų prieš progresyvią visuomenę bagažas ištuštėjo. Na, tai, matyt, pasigailėjęs biznierius E. Krueger ir pasakė jam: aš tave nuvešiu į Tarybų Lietuvą, tai tu ten galėsi paaštrinti savo liežuvį komunistams ėsti Na, ir nuvežė. Bet apie Jokūbėlio filosofiją bus sekamame "Laisvės" numery.

Rojus Mizara

Nuostabūs vorai

Komorų salose, Indijos vandenyne netoli rytinių Afrikos pakrančių, gyvena dvi nuostabios vorų rūšys — tai voras kabinėtojas (Olios caenobita) ir sodų verpikas.

Pirmasis iš jų pasižymi savo originaliomis gyvenimo sąlygomis. Ant medžių šakų Komorų salose galima pastebėti daugybę kabančių kriauklelių. Vėjui pučiant jos supasi ore tarsi burlaiviai. Tačiau ant ko jos kabo? Pasirodo, mažyčiai voreliai pagabina šias kriaukleles ant savo tinklelio 50—80 centimetrų aukštyje nuo žemės paviršiaus ir iš angelės stebi grobį. Vos tk jis pasirodo — žaibiškas šuolis ir apipintas grobis su voru jau keliauja aukštyn į "šeimininko" buveinę. Jeigu nutraukture tinklelio siūlą, toks "atsiskyrėlis" nenusimena, ir po keletos valandų jis vėl pakabina kriauklę ant medžio šakos.

Dar mažesnis voras — sodų verpikas. Šis galvažudys nepaprastai klastingas. Jis prisitaiko gyventi prie vabzdžiaėdžių augalų (Nepentes), kurie labai plačiai paplitę tropikų šalyse. Tokio augalo labai paprastai ąsotėlio formos su dangteliu, kuris bematant užsidaro, kai tik vabzdys pakliūva į vidų. Sodų verpikas įsiskverbia į šį lemtingąjį ąsotėlį taip atsargiai, kad net nesujaudina augalo jutimo organų, ir numezga jo viduje mažytį tinklelį, sudarydamas tarsi balkonėlį. Aukai pakliuvus į pinkles, augalo dangtelis automatiškai užsidaro, o voras be vargo susidoroja su ja savo tinklelyje, tuo tarpu augalas lieka alkanas.

AR PASKELBS IR INDĖNŲ DIENĄ?

Washingtonas. — Septynių m. mergaitė Lynn Michaelson, iš Queens New Yorko dalies, pasiūlė senatoriui J. K. Javits, kad būtų paskelbta ir indėnų diena. Dabar senatorius Javits siūlo Kongresui,, kad tokią dieną paskelbti. Ji turėtų būti minima ketvirtą penktadienį rugsėjo mėnesio.

Indėnai navachai ir "pasaulio pradžia"

Šiaurės Amerikos indėnų legendos pasakoja, kad navachai — tai patys pirmieji žmonės pasaulyje. Iki jie pasirodę iš Didžiųjų Vandenų dugno, žemėje nebuvę nė vieno žmogaus.

Navachų giminės istorija tikrai įdomi. Tais laikais, kada europiečiai apie Naująjį Pasaulį nė nesvajojo, drąsuoliai navachai, medžiodami bizonus ir elnius, praėjo visą Šiaurės Ameriką iki pat sąsiaurio, kuris vėliau buvo pavadintas Beringo vardu.

Po kelių amžių ši indėnų giminė grįžo ten, iš kur buvo atėjusi — į šalies pietvakarius.

Apsistodami ilgesniam laikui toje ar kitoje vietoje, giminės medžiotojai augino kai kuriuos augalus, įsigijo šiokį tokį žemdirbių patyrimą.

Keturioliktame amžiuje navachai pasiekė Šiaurinės Arizonos kalnynus. Jie čia apsistojo ir ėmė verstis avių auginimu.

1540 metais navachų apgyvendintoje teritorijoje pasirodė ispanai užkariautojai. Ramūs avių augintojai svetimšalius sutiko gana palankiai. Jie troško tik vieno: taikaus ir ramaus gyvenimo. Ir vis tik ginkluotų susidūrimų išvengti nepavyko.

1863 metais į navachų teritoriją įsiveržė amerikiečių kariuomenė ir apgrobė jų gyvenvietes. Navachai buvo jėga perkelti į negyvenamą dykumą Fort-Samnerio miesto rajone. Iš jų atėmė gyvulius. Kamuojami bado ir šalčio, navachai mirė šimtais.

Tik po ketverto metų giminės likučiams buvo leista grįžti į Šiaurės Arizonos rajonus.

Ne avininkyste, ne garsiais medžiotojais ši giminė dabar garsėja. Navachai talentingi sidabro kiaukutų, brangiųjų akmenų dirbinių meistrai. Jie padaro nuostabius daikčiukus: karolius, apyrankes, juostas, žiedus, pelenines, lėkštes, sagas . . .

Indėnų šeimose prisimenamas pirmasis gudruolis, visus stebinęs tokių dirbinių tobulumu. Jis vadinęsis Acidi Sani — Senasis Kalvis. Savo sugebėjimus, patirtį jis perdavęs savo sūnums bei kaimynams. Nuo tų laikų ši meistrystė eina iš kartos į kartą.

Šiuo metu navachų giminę sudaro beveik 65 tūkstančiai žmonių. Jų gyvenamasis rajonas užima 62 tūkstančius kvadratinių kilometrų. Tai nykios be vandens vietovės. Jos negali išmaitinti šios indėnų giminės. Navachai neturi šiuolaikinių žemės ūkio padargų. Jeigu navacho žemės sklype aptinkamos vertingos iškasenos — nafta ar uranas — sklypas iš jo atimamas.

Iš prigimties gabūs navachai beveik visi neraštingi, nes mokyklų labai maža.

Indėnų - navachų giminės nariai, kuriems kartais pavyksta paspruktі iš jiems skirto rezervato ir patekti į pramoninius centrus, žinomi kaip geri darbininkai.

"Pionierius"

ŽĄSIS

Įžymusis vokiečių dailininkas - realistas Adolfas Mencelis sėdėjo kartą restorane ir pamažu gurkšnojo kavą. Tuo metu prie gretimo staliuko atsisėdo vyras ir žmona, kurie iš karto pažino įžymųjį dailininką ir, visai nesivaržydami, spoksojo į jį.

Mencelis ramiai išsitraukė savo eskizų bloknotą ir praėjo piešti, kartas nuo karto mesdamas įdėmius žvilgsnius į nepažįstamojo žmoną. Neiškentęs vyras pagaliau priėjo prie dailininko ir pasipiktinęs pareiškė:

"Aš protestuoju, kad jūs piešiate mano žmoną!"

Mencelis nesijaudindamas atvertė savo bloknotą, kur buvo nupešta stambi žąsis, ir paklausė:

"Ar tai jūsų žmona?"

VANDUO IŠ...RIEBALŲ

Žmogaus organizmas, paprastai, vandenį gauna su maistu ir geriant. Bet vanduo atsiranda ir žmogaus kūne, bevykstant įvairiems biocheminiams procesams. Pavyzdžiui, deguoniui besijungiant su vandeniliu, esančių baltymų, angliavandenių ir riebalų sudėtyje (maistui oksiduojantis), atsiranda per parą 300—400 gramų vandens. Iš 100 g baltymų atsiranda apie 40 g vandens, 100 g angliavandenių — 55 g. Daugiausia vandens duoda riebalai: 100 g riebalų — net 107 g vandens. Pastebėta, kad šiltuose kraštuose piemenys, būdami su avimis toli nuo vandens, stengiasi maitintis riebiu maistu.

Madridas. — Ispanijoje Jungtinių Valstijų karo lėktuvai yra pasiruošę veikimui per 24 valandas kiekvieną parą.

"Raudonosios bangos"

Tai įvyko 1955 m. spalio mėnesį. Verakruzo uosto, esančio Meksikos įlankos pakrantėje, gyventojai matė nepaprastą reiškinį. Įlankoje ir išilgai pakrantės susitelkė daugybė žuvusios žuvies. Nuo pūvančios žuvies kvapo žmonės kosėjo, ašarojo. Uosto darbininkai turėjo nutraukti darbą. 13 dienų truko ši nelaimė. Krantą 375 kilometrų ruožu dengė mirusios žuvies, moliuskų ir kitų žuvusių gyvūnų masė. Verakruzo jūrinė stotis pranešė, kad neįsivaizduojami jūros plotai nusėti žuvusios žuvies. Eilėje vietų visiškai žuvo austrės.

Kažkas panašaus 1957 m. įvyko ir ties Teksaso krantais.

Šis nepaprastas reiškinys — viena gamtos paslapčių. Mokslininkai mano, kad tai įvyko dėl mažyčio žiuželinio gyvūno — Hymnodinium Brevis — šiltų jūrų gyventojo nepaprastai smulkaus išsivystymo. Esant palankioms sąlygoms (iki šiol dar neišaiškinta, kas sudaro tą "palankumą"), šie pirmuonys-gyvūnai dauginasi fantastiniu greičiu

Žiuželinių kolonijų susikaupimo vietose jūros paviršius tampa raudonos spalvos. Todėl šis reiškinys ir vadinamas "raudonosiomis bangomis".

Kaip žiuželiniai veikia gyvus organizmus, kol kas neaišku. Tėra versijos. Pagal vieną jų, žuvys žūvančios žiuželinų kolonijoms užkimšus jų žiaunas. Kitos hipotezės autoriai mano, kad jūros gyvūnai žūva nuo nuodingų dujų, kuris išskiria himnodiniumai.

Šis reiškinys labiausiai paplitęs Meksikos įlankoj Ji pastebėjo indėnai pri daugelį amžių. Atsiradus "raudonosioms bangoms", pakrančių rajonų gyventojai krante pastato "kovinę apsaugą". Sargybiniai turi įspėti nepritytyrusius gyventojus, kad jie nevartotų maistui į krantą išmestos nuodingos žuvies.

Meksikos įlanka nėra vienintelis "raudonųjų bangų" paplitimo rajonas. Jos stebimos ties Peru ir Kalifornijos, Afrikos ir Japonijos krantais. Japonijoje paslaptingasis reiškinys vadinamas "karčiuoju vandeniu". Japonai bando su tuo kovoti cheminėmis priemonėmis, gelbėdami austrių seklumas.

Maskva. —Ir Tarybų Sąjungoje jau gamina džiovintų bulvių (potato chips) maisto.

Telšių "Masčio" fabrike dar viena brigada pradėjo kovoti už komunistinio darbo brigados vardą. Mezgėjos lanko kursus kvalifikacijai kelti, tobulina savo specialybę.

NUOTRAUKOJE: mezgimo cecho mezgėjos V. Ivankevič, A. Žvinienė, St. Ramšienė, J. Jurevičienė, Z. Gaudešienė, A. Rovbut ir T. Gudienė su brigadininku Zigmu Gudu (viduryje) tariasi, kaip pagerinti mezginių kokybę.

TOMAS MANAS

SUNKIOJI VALANDA

Novelė

Jis pakilo nuo rašomojo stalo, nuo savo mažo luoso pulto, pakilo, lyg būtų netekęs vilties ir, panarinęs galvą, žengė į priešingą kambario kertę, prie krosnies, kuri buvo aukšta ir grakšti kaip kolona. Jis priglaudė rankas prie koklių, bet jie pasirodė visiškai atvėsę, nes buvo jau gerokai po vidunakčio; paskui atsišliejo į juos nugara, bet, nerasdamas nė menkiausios šilumos, kurios ieškojo, kosčiodamas susikiautė skvernus savo chalato, ant kurio atlapų kabarojo nublukęs nėrinių žabo, ir sunkiai patraukė nosimi, norėdamas įkvėpti oro, nes, kaip visada, slogavo.

Tai buvo nepaprasta, grasi sloga, kuri beveik niekada visiškai nepraeidavo. Nuo jos karščiavo vokai, skaudėjo nutrintą panosę; galvą ir sąnarius maudė ši sloga lyg sunkus, skausmingas apkvaitimas. O gal tai dėl nepakenčiamo ėdėjimo kambaryje, sėdėjimo, kurį štai ir vėl daktaras prieš keletą savaičių užrovė? Dievas žino, ar jis teisingai pasielgė? O, gal būt, iš tiesų to reikalauja amžina sloga ir mėšlungis krūtinėje bei viduriuose, ir ta negiedra, nusitęsusi Jenoje savaičių savaitėmis? Tas tiesa— biaurus, nepakenčiamas oras, kurį jauti kiekvienu dirgsniu, nykus, niaurus, šaltas; ir tas gruodžio vėjas stūgauja kamine, vienišas ir dievo apleistas, lyg būtų virš naktinio silo pasiklydęs audros metą, kai širdyje viešpatauja neišgydomas sielvartas. Bet negerai šitaip sėdėti ankstybėje įkalintam, negerai mintims ir kraujo ritmui, iš kurio kyla mintys.

Šešiakampis kambarys, plikas, nuobodus ir nepatogus, su išbalintomis lubomis, po kuriomis rangėsi tabako dūmai, su įžambiai languotais apmušalais, ant kurių apvaliuose rėmeliuose kabojo siluetai, ir su keturiais ar penkiais plonakojais rąkandais, buvo apšviestas dviejų žvakių, kurios spingsėjo ties rankraščiais ant pulto. Raudonos užuolaidos kabojo ties viršutiniais langų rė...is; tai buvo tik skurliai, simetriškai trėžti kartūno gabalai; bet jie buvo tudoni, šilto skambančio atspalvio, ir eprasmiškai santūriam, vargingam jo ambariui suteikė kažkokio gašnumo ir aikštingumo. Štai kodėl jis tas užuolaidas taip mėgo ir niekaip nenorėjo be jų apsieiti.

Jis stovėjo prie krosnies ir, tankiai mirkčiodamas, skausmingai žvilgčiojo į savo kūrinį, nuo kurio tik ką pabėgo, į tą naštą, tą sunkumą, tą sąžinės skausmą, tą jūrą, kurią turėjo išgerti, tą siaubingą uždavinį, kuris buvo jo pasididžiavimas ir jo skurdas, jo dangus ir jo pragaras. Darbas užsitęsė, kliuvo,— ir vėl, ir vėl! Kaltas buvo oras ir sloga, ir nuovargis. O gal pats kūrinys? Gal pats darbas? Gal pati pradžia jau buvo nesėkminga ir abejotina?

Jis pakilo nuo stalo, norėdamas šiek tiek atitrūkti, nes dažnai, atsitraukus nuo rankraščio, galima laisviau pažvelgti, plačiau aprėpti medžiagą, rasti sprendimą. Juk būna, kad, nusisukus nuo rungtynių aikštės, pagerėja nuotaika. Ir tai esti labiau nekaltas nuotaikos pagerėjimas, negu išgėrus likerio ar juodos, stiprios kavos. Mažas puodukas stovėjo ant staliuko. Gal jis jam padėtų įveikti kliūtį? Ne, ne, daugiau nereikia! Ne tik daktaras, bet ir kitkas, dar įžymesnis žmogus patarė jam tai atsargiau naudoti, kitas žmogus, kuris ten, Veimare, gyvena ir kurį jis su tokiu priešišku ilgesiu myli. Tas yra išmintingas. Tas moka gyventi, kurti, savęs nekamuoja, visada rūpinasi savimi.

Namie viešpatavo tyla. Buvo girdėti tik vėjas, kuris švilpė Pilies gatve, ir protarpiais barbenantys į langą lietus lašai. Visi miegojo — šeimininkas ir jo paties šeima, Lota ir vaikai. O jis vienišas budėjo, stovėdamas prie šaltos krosnies, ir, skausmingai mirkčiodamas, dirsčiojo į kūrinį, kuriuo jam neleido tikėti liguistas nepasitenkinimas. Jo baltas ilgas kaklas kyšojo iš nėrinių, o tarp chalato skernų matėsi į vidų išlenktos ...jos. Rudi jo plaukai, sušukuoti viršun nuo aukštos išblyškusios kaktos, atskleidė melsvomis gyslelėmis išraizgytus milkinius, plonomis sruogelėmis pridengė ausis. Tarpuakyje, viršum didelės, lenktos nosies, kuri baigėsi baltu smailiu galu, žėlė tiršti, tamsesni nei galvos plaukai, krūvon suaugę antakiai, ir tai teikė jo įdubusių liguistų akių žvilgsniui kažkokią tragišką išraišką. Priverstas kvėpuoti pro burną, jis pračiaupė plonas lūpas, ir strazdanoti, nuo kambario oro nublankę jo žandai išglebo ir įdubo.

Ne, nepavyko, ir viskas veltui! Armija! Armiją reikia parodyti! Armija— visa ko pagrindas! Jeigu ji akivaizdžiai neparodyta, tai ar įmanomas tas negirdėtas sugebėjimas priversti vaizduotę ja patiketi? Ir didvyris — joks didvyris; jis netaurus ir šaltas! Pats sumanymas netikras ir kalba netikra,— tai sausas, be polėkio, istorijos dėstymas, praskydęs, nuobodus ir netinkamas scenai.

Gerai, vadinas, šitaip. Pralaimėjimas. Nevykęs bandymas. Bankrotas. Jis turi apie tai parašyti Kerneriui, gerajam Kerneriui, kuris juo tiki, kuris, vaikiškai pasikliaudamas, prisirišo prie jo genijaus. Jis ironizuos, maldaus, šūkaus — tas bičiulis; nurodinės, kad ir don Karlas taip pat kilo iš abejonių, pastangų ir klaidžiojimų ir pagaliau po visų kančių pasirodė esąs kūrinys, šlovingas laimėjimas. Bet tai buvo kas kita. Tada jis dar buvo vyras, sugebąs laiminga ranka griebtis darbo ir pasiekti pergalę. Abejonės ir kova? O taip! Ir ligotas jis buvo, net labiau negu dabar; dabar jis — nuskurdęs bėglys, susipykęs su pasauliu, prislėgtas ir vargingas kaip elgeta. Bet tada jis buvo jaunas, dar visai jaunas! Kiekvieną kartą, kad ir kaip būdavo prislėgtas, jis sugebėdavo pakilti dvasia, ir po liūdesio valandų ateidavo tikėjimo bei vidinio triumfo valandos. Jos daugiau nebeateina, beveik nebeateina. Už pakilios nuotaikos naktį, kada, aistringai genijaus šviesai sutviskus, pamatai, kas galėtų įvykti, jeigu visada būtum taip apdovanotas, reikia mokėti ištisa tamsos ir sustingimo savaite. Jis pavargęs — trisdešimt septyneri metai, ir jau nebėra žmogaus. Jau nebegyvas tikėjimas, kuris, negandoms užėjus, buvo jo kelrodė žvaigždė. Ir štai jis—karti tikrovė: skurdo ir nepasisekimų metai, kuriuos jis laikė skausmo ir bandymų metais, iš esmės buvo dosnūsū ir kūrybingi, o dabar, kai atiteko truputis laimės, kai jis laisvojo dvasių plėšiko padėtį pakeitė į šiokias tokias teises ir svarbius ryšius, įgijo buvo dosnūs ir kūrybingi, o dabar, kai laipsnius ir garbę, tapo vyru ir tėvu, dabar jis—išsekęs ir bejėgis. Atsižadėjimas ir neviltis—štai kas jam beliko.

Jis suvaitojo, prispaudė rankas prie akių ir lyg užguitas žvėris pradėjo vaikščioti po kambarį. Tai, kas jam atėjo į galvą, buvo taip baisu, kad jis negalėjo pasilikti toje vietoje, kur ši mintis kilo. Jis atsisėdo ant krėslo pasienyje, nuleido rankas tarp kelių ir įsispoksojo į grindis.

Sąžinė . . . Kaip garsiai šaukia jo sąžinė! Jis nusidėdavo, metų metais nusidėdavo prieš save patį, prieš gležną įrankį—savo kūną. Padykęs jaunystės siautimas, kiaurai prabudėtos naktys, dienos, praleistos prirūkytame kambaryje, apsvaigus ir pamiršus kūno reikalus, svaigalai, kuriais jis save skatindavo dirbti, — visa tai keršija, atsiliepia dabar.

Ir jeigu tai kerštas, — jis nori pasipriešinti dievams, pasiuntusiems kaltę ir čia pat už ją skyrusiems bausmę. Jis gyveno taip, kaip privalėjo gyventi, jis neturėjo laiko, nė trupučio laiko, išmintingai, apdairiai gyventi. Čia, šioje krūtinės vietoje, kvėpuojant, kosčiojant, žiovaujant—visada toje pačioje vietoje—tas skausmas, tas mažas velniškas, smelkiantis, gręžiantis priminimas, kuris nenurimsta nuo tada, kai prieš penkerius metus Erfurte jis sirgo katariniu uždegimu, ta sunkia krūtinės liga. Ką reiškia šis skausmas? O, jis per daug gerai žino, ką jis reiškia, — tegul daktaras nesistengia jo apgaudinėti. Jis neturi laiko išmintingai savimi rūpintis, stropiai ir švelniai save tausoti. Ką jis nori daryti, turi tuojau padaryti, dar šiandien, skubiai. — Dorybė? Bet kaip tai pagaliau atsitiko, kad kaip tik nuodėmė, polinkis į tai, kas žalinga ir silpnina kūną, jam atrodo doriau nei bet kuri išmintis ir šaltas padorumas? Ne, ne atgrasus sąžinės tyrumas sudaro moralę, bet kova ir skurdas, aistra ir skausmas!

(Bus daugiau)

Stasys Kondraška

Lietuvos spauda praneša, kad 1960 m. gegužės 23 d. nuo širdies smūgio staiga mirė Druskininkų miesto Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas (majoras) *Stasys Kondrašką*.

S. Kondraška gimė 1910 m. Rygoje darbininkų šeimoje. Kurį laiką jis dirbo Kaune šaltkalviu, o Antrojo pasaulinio karo metu Tarybinės Armijos lietuviško junginio eilėse kovojo prieš vokiškuosius fašistus. Į LKP įstojo 1945 metais. Ilgainiui S. Kondraška patapo žymiu LKP veikėju.

Žinau, pirmoji Amerikos lietuvių turistų grupė gerai atsimena S. Kondrašką, kai jis mus pasitiko, gražiai priėmė ir palydėjo už Druskininkų miesto ribų.

Vėliau man esant Druskininkuose (apie mėnesį laiko) dažnai teko su velionim Kondraška susitikti ir pasišnekėti. Koks jis buvo malonus ir draugiškas! Kaip jis rūpinosi Druskininkų miesto dabartimi ir ateitimi!

—Va, neužilgo čia skersai Nemuną pastatysime tiltą pėstiems; mūsų miestas išsiplės ir pagal aną Nemuno šoną. Vėliau, ten toliau į pietus, bus pastatytas didelis skersai Nemuną tiltas. Matysite, koks didelis, koks mielas bus mūsų miestas už metų kitų!..

Taip jis man dažnai pasakodavo.

—Bet ar gi jūs pajėgsite vieni viską padaryti? — klausdavau.

—O kam yra Vilnius?!.. Važiuosiu į Vilnių ir reikalausiu. Na, matysite, mūsų reikalavimo! Vilnius ir išklausys!.. Tik reikia nenuleisti rankų..

Porą kartų vėliau sutikau S. Kondrašką Vilniuje.

—Ar išreikalavote čia ką nors? — spausdamas jam ranką, juokaudavau.

—Stasys Kondraška dar niekad iš Vilniaus į Druskininkus negrįžo tuščiomis...—atsako jis.

Gaila, labai gaila gero draugo, veikėjo ir bičiulio! Teilsisi jis ramiai, o jo artimiesiems reiškiu nuoširdžią užuojautą!

Rojus Mizara

"BACHČISARAJAUS FONTANAS" MOKYKLOS SCENOJE

UKMERGĖ. Miesto 2-osios vidurinės mokyklos dramos būrelis, vadovaujamas mokytojos Taškūnienės, pastatė A. Puškino "Bachčisarajaus fontaną." Tai muzikinė pjesė, kuriai muziką parašė tos pat mokyklos mokytojas Martikonis. Veikalą režisavo mokytoja Taškūnienė. Neseniai įvyko veikalo premjera. Miesto visuomenė jauniesiems artistams šiltai plojo.

Dramos būrelis su naujuoju pastatymu numato gastroles rajono kolūkiuose ir mokyklose.

ATIDARYTI ATEISTŲ NAMAI

KRETINGA. Rajono centre pradėjo veikti ateistų namai. Juose yra mokslinės ir ateistinės literatūros, įrengti stendai "Didieji mokslininkai apie religiją," "Medicina paneigia religiją" ir kt.

Prie ateistų namų įsteigta rajono lektorių - ateistų mokykla.

TARYBŲ LIETUVOJE

PIRMĄ KARTĄ ŠALYJE

VILNIUS. "Pergalės" spaustuvė pradėjo spausdinti Lietuvos TSR Mokslų akademijos Geografijos ir geologijos instituto geofizikos sektoriaus vedėjo B. Styros monografiją "Branduolinės meteorologijos klausimai." Tai pirmasis mokslinis darbas šia tema Tarybų Sąjungoje.

STATO PLASTMASINIŲ DIRBINIŲ GAMYKLĄ

VILNIUS. Čia pradėta dar vienos naujos įmonės statyba. Vilniuje išaugs pirmoji Pabaltijyje plastmasinių dirbinių gamykla.

Naujoji įmonė užims apie 15 hektarų plotą. Dviejuose didžiuliuose korpusuose įsikurs pagrindinis gamybos ir remonto - įrankių cechai. Pastarasis bus pastatytas dar šiais metais. Pilnu pajėgumu įmonė pradės dirbti 1963 metais. Visi gamybos procesai naujoje gamykloje bus mechanizuoti bei automatizuoti.

Gamykla kasmet išleis tūkstančius tonų plastmasinių detalių, vamzdžių, statybinių medžiagų, buitinių reikmenų.

NUOMOJAMOS LENGVOSIOS MAŠINOS

ŠIAULIAI. Autobusų-taksomotorų ūkis gavo kelias lengvąsias mašinas "Moskvič," kurios bus išnuomojamos miesto gyventojams asmeniniam naudojimuisi. Už nustatytą atlyginimą automašinomis galės naudotis kiekvienas turintis vairuotojo teises šiaulietis neribotą laiką.

Gyventojų patogumui šiais metais autobusų - taksomotorinis ūkis gaus dar 8 lengvąsias mašinas, skirtas išnuomoti asmeniniam naudojimui.

GERIAUSIOS LIETUVIŠKOS KNYGOS

VILNIUS. Visasąjunginė Poligrafijos ir leidyklų mokslinė - techninė draugija kartu su Tarybų Sąjungos Kultūros ministerija kasmet rengia geriausių knygų konkursą. Atžymima 50 išleistų Tarybų Sąjungoje geriausių leidinių.

Iš 1959 metų leidinių žiuri komisija geriausiais pripažino ir šešias Lietuvos TSR Valstybinės grožinės literatūros leidyklos knygas. Aukšto įvertinimo susilaukė A. Makūnaitės iliustruoti leidiniai vaikams: P. Cvirkos "Pasaka apie eželį ir jo jauną pačią," A. Liobytės "Saulės vaduotojas," A. Makūnaitės medžio raižiniais iliustruotas ir V. Bačėno apipavidalintas S. Nėries rinkinys "Širdis mana audrų daina," A. Baranausko poema "Anykščių šilelis," iliustruota V. Valiaus medžio raižiniais, J. Biliūno "Lazda" (V. Galdiko medžio raižiniai) ir S. Stankevičiaus "Pasakėčios" (A. Kučo medžio raižiniai). Dailininkams, iliustravusiems šiuos leidinius, paskirti diplomai.

KAUNUI—NAUJA VANDENTIEKIO STOTIS

KAUNAS. Žemiau Kauno HES, kairiajame Nemuno krante, padaryti septyni gręžiniai — arteziniai šuliniai, o nuo jų nusitęsia didžiuliai grioviai, į kuriuos klojami stori metaliniai vamzdžiai. Ši spaudžiamoji vandentiekio linija jau pasiekė Panemunę ir tiesiama toliau į Šančius, kur susitiks su Eigulių vandentiekio linija. Čia jos bus sujungtos į vieną sistemą. Linijos ilgis—4 kb.

Naujos Vičiūnų vandentiekio stoties statybos darbai bus užbaigti iki Tarybų Lietuvos dvidešimtmečio, o vandenį kauniečiams stotis pradės tiekti Didžiojo Spalio išvakarėse.

MAGNETOFONAI "GINTARAS"

VILNIUS. Taip pavadintų magnetofonų kol kas dar nėra respublikos parduotuvėse, bet jų pirmuosius pavyzdžius jau pagamino Vilniaus "Elfos" elektrotechnikos gamykla. Magnetofoną "Gintaras" sukonstravo įmonės laboratorijos inžinierių grupė.

"Gintaro" aparatas garsams įrašyti yra žymiai tobulesnis už dabar gaminamus "Spalio" magnetofonus. Naujos juostos sukimo mechanizmo konstrukcijos dėka "Gintaro" magnetofonas veikia pastoviau. Naujoji stiprintuvo schema turi platesnį garsų įrašymo diapazoną ir užtikrina garso grynumą. Korpusas pasižymi geresne akustika.

Dabar įmonėje ruošiamasi masiškai naujų magnetofonų gamybai. Pirmąją jų partiją numatyta pagaminti iki Tarybų Lietuvos 20-ųjų metinių.

VILNIUJE įvyko kūrybinis seminaras - susirinkimas, kurį surengė Lietuvos Žurnalistų sąjungos foto sekcija. Pasitarime išklausyti pranešimai ir apsvarstyti jubiliejinės foto parodos reikalai.

ALYTAUS liaudies kultūros universitete LTSR liaudies artistė Aleksandra Staškevičiūtė skaitė paskaitą "Daina — gyvenimo palydovas."

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Lawrence, Mass.

Gegužės 29 d. matėme Lietuvoje gamintą filmą — "Julius Janonis". Jį rodė Jonas Grybas ir K. Briedis iš New Yorko. Jie tikrai gerai išsilavinę rodyti filmus.

Kas dėl "Juliaus Janonio", tai istoriškas, labai gerai pagamintas filmas. Daug moterų šluostėsi ašaras. Sunku nuo jų susilaikyti. Kaip žinome, Amerikoje filmai yra gaminami Hollywoode. Bet pasirodo, kad dabartinėje Lietuvoje nei kiek neprasčiau pagamina už amerikiečius. Čia dar reikia žinoti, kad svetainėse filmai rodomi mažo formato, ne taip, kaip filmų teatruose, taipgi svetainės nėra pritaikintos ir garsui, o ir tai labai gerai išėjo. Suvaidinti tokį veikalą, kaip "Julius Janonis" reikėjo gerų aktorių ir Lietuva juos jau turi.

Buržuazinėje Lietuvoje niekas nei sapne nesapnavo apie tokių filmų pagaminimą. Tas galima tik liaudies tvarkomoje Lietuvoje, kur filmai gaminami vienas po kitam. Juos mato ne vien Lietuvos žmonės, bet ir mes, gyvenantieji užsienyje, galime pamatyti praeitį ir, chronikos filmuose, dabartinius Lietuvos atsiekimus.

Po filmų jau teko kalbėtis su daugeliu lietuvių. Vis klausia: kada vėl filmai bus rodomi? Taip, jie bus, bet rudeniop. Jonas Grybas šią vasarą vyks į Lietuvą, tai ir naujų filmų pasirūpins.

Turėjome ir svečių. Buvo iš Hartfordo, iš Nashua, Haverhill ir Lowell. Iš Floridos buvo Žekoniai ir A. Lapinskas. Dalyvavo Dr. Repšys ir jo žmona. Gražiai pasirodė ir vietiniai lietuviai. Taigi viskas gerai pavyko.

Plėšikai įsigavo į Barry dirbtuvę ir išsigabeno apie 2,000 "jaketų" vyrams ir vaikams, bendrai už $12,000. Policija surado paliktą sunkvežimį, bet nesurado "jaketų".

Mirė J. Pyragis, apie 80 metų amžiaus. Mirė ir Mary Raskow - Račkauskienė, našlė. Jos vyras prieš kelieris metus mirė. Abu paliko liūdesyje šeimas ir anūkų. Reiškiu šeimoms užuojautą, o mirusieji lai ramiai ilsisi.

Sekmadienį, birželio 19 d. Maple Parke įvyks didelis piknikas. Visi ir visos dalyvaukite kuo skaitlingiausia. Iki pasimatymo!

S. Penkauskas

Pekinas. —Kinijos premjeras Chou En-lai sako, kad agresyvė gurpė JAV ruošia pasaulinį karą. Kitaip ji nesiuntinėtų "U-2" šnipavimui virš kitų valstybių.

LIETUVIŲ TARYBINĖ POEZIJOS DEKADA RUSIJOJE

Čia matome grupę Lietuvos poetų, dalyvavusių Rusijos Federacijoje suruoštoje poezijos dekadoje

Philadelphia, Pa.

Gamta nuskriaudė pas Bekampius, Avalon, N. J., pokylį. Naktį ir rytą iki po vienuolikai 29 dieną gegužės smarkiai lijo. Važiuoti bent kam nebuvo prasmės.

Bet mes su drg. Puodžiu nuvykome. Kiemas tuščias, tik vienas karas iš Brooklyno, tai drg. Warisono. Draugai Bekampiai nerodo nusiminimo, bet, matyt, oru ir lietumi nėra pasitenkinę. Nepasitenkinę, kad rengtas pokylis, ir geram tiksiui, sulytas, naudos nebus.

Ir išvakarėse įvyko kita nelaimė. Draugė Bekampienė susižeidė ranką. Vaikščiojo pasirišas. Sekmadienis, daktaro negalima pasišaukti, nežinia, kaip ranka skaudžiai sužeista. Linkiu jai skausmus nugalėti.

Šį sekmadienį, 12-tą birželio, 9-tą valandą ryto, nuo Girard Ave. ir N. 4th St ir 9:30 v. nuo Pierce St., išeis didelis busas į Baltimore, į "Laisvės" naudai pikniką. Philadelphiečiai neturėjo progos būti pas drg. Bekampius, tai nepatingėkime būti pas baltimoriečius. Kelionė bus linksma. Piknike gerdėsime dainuojant Aido Chorą iš Brooklyno.

Turintieji televizorius penktadienio vakarais atsisukite Chanel 3, Brooklyno ir New Jersey valstijos Chanel 4, 9-tą valandą rodomas serijomis Sacco ir Vanzetti gyvenimas, areštas, teismas, prieš juos suklastuoti kaltinimai. Penktadienį, birželio 3-čią, jie jau buvo nuteisti. Prokuroras, teisėjas pasakė, kad jiems pasigailėjimo negali būti.

Vienas valstijos policmanas sako, kad jie nekalti, bet prokuroras jam griežtai pasako liudyti, kad jie yra kalti. Griežtas prokuroro reikalavimas ir baimė netekti darbo jį priverčia neteisingai liudyti. Tai maž daug tokia šio judžio valandos istorija.

Visi, kurie mylite gerus banketus ir manote dalyvauti LDS seimo vakarienėje 2-rą liepos, prašomi įsigyti tikietus iš kalno. Vakarienė įvyks Broadwood Hotel 6-me aukšte, Broad ir Wood Sts. Viešbutis reikalauja pateikti svečių skaičių keliomis dienomis anksčiau. Rengėjai negali užtikrinti, kad tą pat vakarą galėsite gauti tikietą, jeigu neįsigysite savaite anksčiau...

Vakarienėje bus graži meninė programa. Valgiai —pirmos rūšies ir mandagus patarnavimas.

Tikietus galite gauti pas drg. R. Merkį bei kitus LDS narius. Skambinkite d. Merkiui: GL. 5-3646.

Gaila, kad tolokai nuo lietuvių gyvena drg. Senas Vincas. Visiems yra žinoma, kad Vinco sveikata paslijus. Tačiau spaudoje apie ji ir jo sveikatą žinių nėra, lankytojų irgi nesigirdi, reiškia, sveiki sergančiais nesirūpina.

Laimingesni tie, kurie gyvena miestuose, arčiau vieyni kitų. Ir ištikus nelaimei jie jį aplanko, parašo spaudoje apie jo padėtį, apie ligą, sergantį suramina.

Man pačiam neturint automobilio, sunku Vincą aplankyti. Arčiau gyvenančių ir turinčių karus draugų nėra. Priežodis sako: turi daug draugų, kuomet gali dirbti naudingą darbą organizacijoms, bet kai ištinka nelaimė, liekiesi užmirštas.

Arčiausiai gyvenanti philadelphiečiai turėtų nors retkarčiais Vincą aplankyti.

Prisiminkite, kad liepos 3—čią, sekmadienį, tuojau po Literatūros Draugijos suvažiavimo, tame pačiame Hotel Broadwood, Broad ir Wood Sts., įvyks gražus koncertas. Dainuos Aido choras iš Brooklyno, bus pagarsėję solistai iš plačios Amerikos. Įėjimas nemokamas. Koncertas prasidės 7 valandą vakare. Karščių nebijokite, nes salėje ventiliacija gera. Svetainė graži ir erdvi.

Pilietis

Haverhill, Mass.

Gegužės 28 d. atsibuvo Lietuvių Piliečių Gedimino Klubo savojoje svetainėje, 324 River St., 50 metų sukaktuvių apvaikščioji mas. Buvo skanių valgių ir užtektinai gėrimų už $2.50. Po vakarienės buvo šokiai iki pusiaunakčio. Linksminosi virš 200 žmonių.

Vakaro vedėju buvo J. Belskis, kuris paaiškino apie klubo gyvavimą ir perstatė kalbėtojus. Kalbėjo miesto gaspadorius Edward M. Mendegren, klubo prezidentas Augustas S. Kazlauskas, vice-prezidentas J. R. Stanevičius, nutarimų raštininkas P. Jankauskas. Kiek trumpiau kalbėjo turto raštininkas J. Bingel ir vienintelis po klubo čarteriu pasirašęs narys B. Radzevičius. Kiti po čarteriu pasirašiusieji jau mirę arba išsibraukę iš klubo.

Ilgesnę kalbą pasakė advokatas William Keršis, Jr. Buv pakviestas ir pakalbėjo senatorius James P. Rurak, lenkų tautybės vyras, vedęs lietuvaitę Rutkauskaitę.

Surengimo darbą atliko J. Sabaitis, J. Vancevičius, W. Platukis, J. Kazlauskas, J. Masevičius ir J. R. Stanevičius.

Valgį pagamino ir prie stalų patarnavo Di Burro's valgių gamykla.

-:- -:- -:-

Gegužės 30 d. ryte P. Yocumskui policija pranešė, kad jo valgyklos, 85 River St., atidarytas langas. Petras su moteria atvažiavę apžiūrėjo ir, kaip apskaičiavo, rado padaryta nemažai nuostolių. išnešta mėsos, cigarų ir kitokių daiktų už virš $60. Policija apžiūrėjo, viską susirašė ir ieško piktadarių.

-:- -:- -:-

Čia kažin kas prikimšo vokan šimtinių ir pasiuntė Bostonan, bet turbūt nebuvo gana gramotnas ir neužrašė gerai gavėjo antrašo. Todėl laiškas buvo pasiųstas mirties bačkon, bet kažkaip pavyko apžiūrėti ir laiško su pinigais nesudegino, ir dabar ieško laiško siuntėjo. Ir jeigu atsiras ir turės gerus įrodymus, tai pinigus atgaus.

Girdėjau, kad drg. R. Mizara jau sugrįžo prie darbo. Tai labai gerai. Geros sveikatos ir ilgo amžiaus!

Beje, mačiau B. Mizarą; atrodo pusėtinai gerai, linksmas.

Darbininkė

So. Boston, Mass.

Per paskutinį LDS ir LLD kuopų susirinkimą, apart kitų reikalų, buvo išrinktas delegatas atstovauti abi kuopas būsimame šių organizacijų suvažiavime Philadelphijoj liepos mėnesio pradžioje. Kad sukėlus delegato kelionės išlaidoms pinigų, nutarta rengti pietus, kurie bus duodami šį sekmadienį, 1-mą val., 318 W. Broadway. Buvo kalbėta, kad šią sueigą vadinti "delegatų išleistuve," nes, apart delegato į LDS ir LLD seimus, vienas iš mūsų veiklių draugų rengėsi ir jau buvo gavęs leidimą vykti į Lietuvą, tai sykiu buvo planuojama palinkėti abiem laimingos kelionės. Gaila, kad J. B. kelionę į gimtinę atidėjo... Tačiau minėtieji pietūs yra ruošiami, ir manau, kad mūsų darbščiosios gaspadinės, kaip ir visada, pagamins gardaus maisto; taigi atvykusieji sykiu pavalgysime, ir lėkščių namie plauti nereikės.

-:- -:- -:-

Nors aš nemyliu agituoti, bet manau, kad delegatui būtų smagiau vykti į konferenciją, jeigu iki suvažiavimo pasidarbuotume gavime naujų narių toms organizacijoms.

Birželio 3-čios d. vakare ALP Klubo mėnesinis susirinkimas, nors neskaitlingas nariais, diskusijomis buvo labai gyvas. Raportuota, kad apatinės svetainės lubų ir sienų išmaliavojimas brangiai kainavo, bet dabar gražiai atrodo.

Apart kitų tarimų, išrinkta komisija iš trijų asmenų vietos suradimui dėl pikniko. Mat, klubas savo gegužines kasmet rengdavo Tautiškame Parke Montelloj, o tas parkas jau parduotas ir namų statymo kontraktorių sunaikintas...

A. K—a

DETROIT, MICH.

Knygų ir laikraščių lietuvių kalba iš Lietuvos galima gauti per užsakymą. Ateikite ir pasimatykite su mumis. Atdara kasdien nuo 12 val. d. iki 5 val. vak. Trečiadieniais nuo 12 val. d. iki 8 val. v. Šeštadieniais nuo 11 v. ryto iki 6 v. v.

GLOBAL BOOKS

4829 Woodward Ave., Suite 201. Temple 2-9715

NEW HAVEN, CONN.

Šauni Tėvų Pagerbimo Diena

Pietūs ir Dainų Programa

Rengia Literatūros Draugijos 32 Kuopa

Sekmad., Birželio 19 June

Pietūs Lygiai 1-mą Valandą Dieną

Lietuvių Salėje, 243 Front St.

PIETŪS $2.00 asmeniui

Puikią dainų programą atliks

Laisvės Choras iš Hartford, Conn.

Dainuos visas Choras ir bus solų ir kitokių pamarginimų. Ateikite, išgirskite gražią programą papietaukite ir pasilinksminkite.

Rengimo Komisija

ALDLD REIKALAI

REIKŠMINGIAUSIS SVEIKINIMAS ALDLD SUVAŽIAVIMUI

LLD 45 kp. iš St. Petersburg, Fla., sekretorius Joseph Dovidonis, sveikina LLD suvažiavimą su 10 naujų narių ir su $100. 45 kp. šiemet jau gavo virš poros desėtkų naujų narių. St. Petersburgas rodo kelią visai ALDLD organizacijai. Net ir LLD 185 kp., su Kl. Briedžiu priešakyje, likosi antroje vietoje gavime naujų narių.

Tai parodo, kad, kur tik yra pabandoma gauti naujų narių, ten ir gaunama.

Daugiau sveikinimų gauta:

Rochester, N. Y., 110 kp. (moterų) ir 50 kp. (vyrų) sveikina suvažiavimą su $25.

Mass. valstijos Moterų Sąryšis sveikina su $10.

LLD 9 kp. iš Norwood, Mass., sveikina su $5.

Suvažiavimas įvyks 1960 m. liepos 3 d. Broadwood Hotel, Philadelphia, Pa. Pradžia 9 val. ryto

Vakare bus nepaprastai įspūdingas koncertas, 7 val. vakare.

—:—

Kviečiame visas LLD kuopas ir kitas organizacijas, taipgi ir pavienius, susidomėti LLD suvažiavimu. Reikia stengtis dalyvauti suvažiavime, kaip labai svarbios kultūrinės organizacijos veikloj.

Visais LLD reikalais, adresuokite: L.L.D., 102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

Sekr. **J. Grybas**

Cleveland, Ohio

Paveikslų rodymas

Kurie skaito mūsų spaudą —"Laisvę" ir "Vilnį",— gerai atmena aprašymus Dr. Stanislovaičio iš Lietuvos parvežtų paveikslų rodymą, nes D-ro žmona prie kiekvieno paveikslo prideda išsamų paaiškinimą. Tokiu būdu kiekvienas paveikslas žiūrovams aiškiai yra suprantamas. Smagu yra Clevelando pramogų lankytojams pranešti, kad ir mes turėsime progą minimus paveikslus (slides) pamatyti ir jais pasigėrėti. Paveikslai yra natūralėmis spalvomis.

Stanislovaičiai bus Clevelande birželio 19 dieną. Tai bus sekmadienis, kada kiekvienam yra patogu atsilankyti

Paveikslų rodymas įvyks White Eagle Svet., 8315 Kosciuško Ave. Pradžia 3-čią val. po pietų. Svetainė bus atdara 2-rą val. Tad patartina publikai rinktis kiek anksčiau, nes rodymas prasidės paskirtu laiku. Tad kurie pavėluosite, nematysite pradžios.

J. Žebrys

Baltimore, Md.

LAISVĖS PIKNIKAS

Rengia Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 25-ta Kuopa

Sekmadienį, Birželio (June) 12, 1960

Pradžia 11 val. ryto. Muzika nuo 3:30 iki 8:30 vakaro.

Programoje dalyvaus pirmu kartu Baltimorėje

Aido Choras iš Brooklyno, vad. Mildred Stensler

SLOVAK NATIONAL HOME PARK — 6526 HOLABIRD AVE.

Gerbiamieji! Šis piknikas bus gražioje vietoje, kur galėsite pasilinksminti prie gražios muzikos, išgirsite Aido Choro puikių dainų, skaniai užkasite ir atsivėdinsite šaltu alučiu. Įžanga 75c.

Kviečia Rengėjai

KELRODIS: Iš Philadelphijos imkite kelią No. 40 ir važiuokite iki Baltimorės; privažiavę pirmą gatvę — Haven St., sukite į kairę ir važiuokite iki Lombard St., čia sukite į kairę ir pervažiavę tiltą laikykitės tiesiai iki Holabird Ave., čia sukite į kairę, ir 1½ mailės pavažiavę kairiame šone rasite pikniko vietą, o dešiniame šone yra kareivių Camp.

Iš miesto galima važiuoti 26th St. gatvekariu iki Holabird Ave. Išlipę eikite į vakarus 1½ mailės. O busą No. 20 Dundalk reikia imti ant Baltimore St., ir jis priveža iki pikniko vietos.

Detroit, Mich.

Š. m. birželio 9 dieną palaidojome mano seselę Onutę Girdauskienę, po tėvais Žilioniūtę. Buvo kilus nuo Marijampolės, Samsoniškių kaimo. Paliko liūdesyje mane, Kastulę Bradauskienę, ir mano visą šeimą, ir jos du sūnus — Antaną ir Juozą — ir dukterį Onutę. Visi jau vedę. Taipgi paliko Lietuvoje du brolius—Joną ir Antaną — ir seserį Adelę. Palaidota Wadmer kapinėse šalia savo gyvenimo draugo Jono Girdausko, kuris mirė ketveri metai atgal.

Ilsėkis, Onute, sesele, ramiai. O mes pasilikę liūdesyje niekados tavęs neužmiršime.

K. Bradauskienė

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne auka paremk biudžeto sukėlimą.

DIDYSIS MASSACHUSETTS LIETUVIŲ

PIKNIKAS

Paramai Laikraščio Laisvės

Įvyks Sekmadienį

LIEPOS 3 JULY

Prasidės 11 val. ryte, baigsis 11 val. vakare.

RAMOVA PARKE

Claremont Ave., Montello, Mass.

JONAS DIRVELIS

Muzikas Jonas Dirvelis iš Worcester, Mass., rūpinasi sudarymu puikios dainų programos, kurią atliks žymūs talentai: Ona Dirvelienė ir Jonas Sabaliauskas.

Pianistė — Helen Janulytė-Smith

TAIPGI BUS IR SPORTO PROGRAMA

Art Mason's Orchestra nuo 4 P. M.

Dalyvaukite visi, nes šiame piknike bus daug svečių iš kitų miestų. Susipažinkite ir pasilinksminkite su jais.

Busai į "Laisvės" pikniką

Prašome gerai įsitėmyti nurodymus ir kreiptis kaip nurodoma užsisakymui vietų važiavimui į "Laisvės" pikniką liepos (July) 3-čia dieną Montello, Mass.

LAWRENCE ir METHUEN—

Kelionė į abi pusi $2.00. Užsisakymui vietų iš anksto kreipkitės į busų komisiją—J. Kuodis, J. Chulada, tel. 35061. Taipgi galite patelefonuoti S. Penkauskui: 55809. Prašome nesivėluoti užsakymui vietų.

HAVERHILL—

Matykite A. Kazlauską, J. Masevičių, nes jie yra busų komisijoje.

Piknikas bus naujoje vietoje: Ramova Parke. Gražus parkas, gera sal šokiams. Už busc bilietą reikia užsimokėti iš anksto.

LIETUVIŲ GYVENIMAS LIETUVOJ IR AMERIKOJ

1. **LIETUVA ŠIANDIEN**—tai nedidelė knyga puslapiais, bet labai didelė ir stipri savo turiniu, nes joje labai teisingai pasakoma ir daugybe nuotraukų parodoma, kaip atrodo socialistinė Lietuva, jos žmonės ir gyvenimas; pasakoma ir parodoma žmonių, kurie lankėsi Lietuvoje 1959 m. ir viską matė savo akimis, jautė savo širdimi ir patyrė savo objektyviu protu. Kiekvienas lietuvis turi šitą knygą įsigyti ir platinti — juo labiau platinti tarpe tų, kurie yra suklaidinti atžagareivių spaudos melais. 95 pusl. Kaina $1.00.
2. **AMERIKOS LIETUVIAI ir ANGLIŠKŲJŲ SKOLINIŲ ŽODYNAS**—Amerikos lietuvių laikraščių, knygų, mokyklų, parapijų, kalbos ir kultūros labai įdomus aprašymas. 366 psl. Kaina $2.00.
3. **ŠIRDIES RŪMAI** — pirmasis lietuviškas romanas apie širdį. 449 psl. Kaina $2.00.
4. **ŠLIUPTARNIAI** — didžioji Amerikos lietuvių gyvenimo knyga. 652 psl. Kaina $2.00.
5. **ČIKAGOS SEŠĖLIAI** — nuogojo gyvenimo vaizdai. 316 psl.

Visos 5 knygos siųlu tik $5.00 čia arba ir į Lietuvą.

Persiuntimo kaštus apmokame.

Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Gyventi, kovoti, kurti

Į nedidelį su dviem šviesiais langais Biržų rajono laikraščio "Raudonasis Artojas redakcijos kampinį kambarėlį atskubėjo Vytas Valionis, Juozas Vogulis ir kiti redakcijos darbuotojai. Jie susijaudinę apstojo savo atsakingojo sekretoriaus Petro Skodžiaus darbovietę — paprastą metalinę lovą, spaudė virpančią Petro ranką, sveikino...

Tik prieš kelias minutes partijos rajono komiteto pirmasis sekretorius drg. J. Tunkevičius čia, šitame kambarėlyje, įteikė Skodžiui kandidato į TSKP narius knygutę. Sekretorius taip pat jaudinosi, jam pirmą kartą teko įteikti knygutę neįprastoj aplinkoj — ligos išsekintam, bet nepalūžusiam žmogui.

— Ką gi, draugas Skodžiau, pasakė sekretorius, — tepriduoda tau ši maža knygutė stiprybės, tepadeda ji tau ir toliau pasilikti kovotoju...

Kaip, kokiu keliu atėjo jis į Komunistų partijos eiles?

Dar devintoj vidurinės mokyklos klasėj kartą pajuto Petras skausmus nugaroje. Pradžioje jis tik ranka namojo į tai. Et, girdi, vėjas perpūtė ir tiek. Bet gydytojai buvo kitos nuomonės.

Skaudančia širdimi skyrėsi Petras su mokyklos suolu, su mokslo draugais, su knygomis...

O gyvenimas ėjo šviesus, veržlus. Rajone kūrėsi kolūkiai, MTS, pamažu kilo iš griuvėsių Biržų miestas. Kiekviena diena atnešdavo ką nors naujo, įdomaus. Ir tas gyvenimas traukė Skodžių, viliojo, šaukė nelikti nuošalyje, gyventi, kovoti, kurti.

Po kiek laiko, tarsi nusileisdama gyvenimo troškimui, liga atsitraukė; sumažėjo skausmai. Petras pasijuto geriau. To ir tereikėjo. Netrukus, kaip aktyvus laikraščio bendradarbis, jis buvo priimtas dirbti redakcijoje. Laikraštyje ėmė rodytis kandūs ir aštrūs Skodžiaus feljetonai. Jie be gailesčio pliekė visus tuos, kurie trukdė šviesiam tarybiniam gyvenimui žengti į priekį.

Bet štai — tai buvo prieš šešetą metų — klastinga Petro liga vėl atsinaujino. Gydytojai pasakė trumpai ir aiškiai:

— Jokių vaikščiojimų! Jei nori gyventi, išeitis viena — gulėti lovoj.

Gulėti lovoj! Lengva pasakyti. O tu pabandyk gulėti joje, kai esi toks jaunas, kai aplinkui toks puikus gyvenimas ir begalės darbų!

Kažin, kaip toliau būtų susiklostęs Petro Skodžiaus gyvenimas, jeigu ne darbo draugai. Jie greitai sužinojo gydytojų nuomonę ir nepaliko draugo nelaimėje... Taip viename redakcijos kambarėlyje prie stalo 1954 metų pavasarį vietoj kėdės atsirado paprasta metalinė lova.

Ir štai šešius metus Agluonos ir Vytauto gatvių gyventojai kiekvieną pirmadienio rytą matė Skodžių einantį į darbą. Eina jis vien ranka pasiramsčiuodamas lazda, kita prisilaikydamas žmonos. Gyventojai žino: grįš Skodžius iš darbo tik šeštadienio vakarą. Visą savaitę jis išbus savo darbo poste — redakcijoje. Dieną, gulėdamas lovoj, jis dirbs savo kasdieninį darbą, planuos puslapius, taisys korektūrą, laužys eilinį numerį. O vakare, kai redakcija ištuštės, jis liks vienas su savo mintimis, su savo sunkia liga... Sunku, be galo sunku. Lengviau pasidaro, kai ateina vienas kitas draugas, vakarienę atnešusi žmona ir dukrytė Svajutė. Dukra linksmai čiauškės, lips pas tėvelį į lovą ir prasys:

— Tėveli, duok ir man paiselį...

— O kam jis tau?

— Aš ilgi peletoną lasysiu...

Tėvai juoksis iki ašarų. Ir tik viena Svajutė rimta. Ji tarsi supranta, ką reiškia josios tėveliui rašyti feljetonus. Šiandieną jau daug kas bus perskaitęs Petro Skodžiaus feljetonų ir jumoristinių apsakymų knygelę "Atsiknojusi lentelė". Perskaičiusiam ir į galvą neateitų mintis, kad parašė ją žmogus, jau beveik pamiršęs vaikščioti... Dvejus metus, ištisus dvejus metus ruošė ją Petras Skodžius. Dirbo naktimis, įveikdamas skausmus... Ir ne tam, kad pasigirtų įžangos vietoje papasakojo pirmuose knygos puslapiuose Skodžius, kaip eilinio laikraštyje išspausdinto feljetono "didvyriai" buvo atbėgę "pasimeilinti" kandžių eilučių autoriui. Ateidavo jie ne tik pasimeilinti. O pamatę, kad nei gražiuoju, nei bloguoju jo nepaveiksi, bandę apkalbomis sugriauti Skodžiaus šeimą. Jie reikšdavo užuojautą žmonai, šnekėdami jai, kad ji be reikalo šitaip aukojasi.

Tada laikraštyje pasirodė Petro Skodžiaus atsakymas ir jiems — eilėraščių ciklas "Žmonai":

Kaimynai,
Giminės verkšlena:
"Tai nelaiminga moteris.
Geriau jau vyrą biaurų,
Seną,
Tiktai ne šitokį, kaip jis".
Girdi,
Jaunystė tavo mirus,
Be laiko vysta kaip gėlė...
"Ir kaip ji gali tokį vyrą—
Ligonį, lozorių mylėt?!"
Taiklius žodžius
Liežuviai renka:
"Liga syvus išspaus.
Vai kas
Su kūdikiu ant rankų
Vargšelę ją priglaus?.."

Atsakymas tiems "geros širdies" dėdulėms paprastas ir aiškus:

Išaugom šiandien,
Sutvirtėjom,
Išmokome mylėt.
Mūs meilės
Nepajudins vėjai,
Mūs meilės didelės!

Taip, jokie vėjai, jokios gyvenimo audros nepajėgė išmušti iš žurnalisto rankų piunksnos. O šviesi didelė meilė artimiesiems draugams, meilė gyvenimui, meilė gimtajam kraštui, brangiajai Tėvynei buvo tas neišsemiamas jėgų šaltinis, kuris padėjo Skodžiui įveikti visus sunkumus. Knyga buvo išleista. Su nerimu laukė jis atsiliepimų apie ją. O kas, jeigu šitas sunkaus darbo vaisius pasirodys skaitytojams niekam tikęs? Kas, jei paaiškės, kad jame visai nėra jokio sugebėjimo, o tik neįgyvendinamas liguistos vaizduotės troškimas? Artimiausių draugų džiaugsmingus atsiliepimus jis priimdavo šaltai ir abejingai. Iš gailesčio, girdi, sveikina — nori "dvasią pakelti". Tomis nerimo kupinomis dienomis atėjo laiškas iš Vilniaus. Skaitė jį Skodžius ir nenorėjo tikėti savo akimis... Gale trumpas parašas: "Jūsų Juoz. Baltušis"...

Kuklumas neleido Skodžiui pasigirti savo draugams šiuo laišku. (Tik visai atsitiktinai pateko jis šių eilučių autoriui į rankas. Gal nesupyks labai draugai Baltušis ir Skodžius, jeigu šį laišką čia pacituosime).

Drg. Baltušis rašė:

"Mielas drauge Skodžiau, nuoširdžiai dėkoju Jums už puikią Jūsų knygą —"Atsiknojusią lentelę"... Tai suteikė man daug šviesaus džiaugsmo. Priminė man savąją jaunystę. Kadaise ir aš bandžiau rašyti feljetonus, bet vėliau nusivyliau tuo žanru, tai yra ne pačiu žanru, bet savo nesugebėjimu dirbti jame...

Karštai sveikindamas su knygos pasirodymu, iš visos širdies lingiu Jums, draugas Skodžiau, dešimteriopai didesnės ištvermės, negu turėjau aš. Satyra ir jumoras labai ir labai reikalingi mūsų literatūrai. Tai jos druska.

Linkiu Jums, drauge Skodžiau, daug jėgų Jūsų atsakingame darbe, geros sveikatos ir visokeriopos sėkmės."

Laimė, kaip sakoma, ateina kartais, kaip ir nelaimė, netikėtai. Šiltas įžymaus rašytojo žodis paskatino Skodžių naujam, dar didesniam darbui. Vėl iki išnaktų negęsta Skodžiaus kambarėlyje, redakcijoje, žiburys... Kol kas tai kūrybinė paslaptis. Atskleisti ją galime kol kas tik tiek: Petras Skodžius rašo satyrinę apysaką. Žinoma, šviesus kūrybos džiaugsmas yra didelė Skodžiaus laimė. Bet jos net palyginti negalima su ta laime — būti Komunistų partijos eilėse.

Priimdamas pilką nedidelę kandidato knygutę, drg. Skodžius susijaudinęs ir tegalėjo pasakyti

— Ačiū... Ačiū partijai... Aš visas priklausau jai...

Jis tai įrodė. Įrodė savo nepalūžusia dvasia, savo gyvenimo jėga alsuojančia kūryba, niekad neatšimpančia partijos parankinio piunksna.

Ir dar apie vieną laimę norėtųsi tarti keletą žodžių. Toli į prieki pažengusi tarybinė medicina šiandien imasi šešerius metus lovoj išgulėjusį ligoni vėl pastatyti ant kojų. Iš visos širdies linkime, kad naujos P. Skodžiaus knygos pasirodymas sutaptų su šia jo asmenine laime!

Alg. Stankevičius

KRISLAI

Turkija turėtų sekti Irako pavyzdžiu.

Tiesa, tai labai nepatiktų imperialistams, bet nieko nepadarysi!

—.—

Gegužės mėnesio pabaigoje Detroite įvyko svarbus JAV negrų unijistų sambūris, kuriame buvo įkurta **Negro American Labor Council** (Amerikinių negrų darbo taryba). Tai buvo pirmas toks negrų pasimojimas.

Taryba turės savo skyrius arba kuopas. Jos tikslas: kovoti darbo unijose už tai, kad negrams būtų suteiktos pilnos teisės darbuose ir unijų savivaldybose.

Šis negrų žygis, aišku, labai svarbus.

Deja, buvo jame ir blogų dalykų: A. Philip Randolph, pirmininkavęs suvažiavime, elgėsi diktatoriškai. Jo pasimojimu į Tarybos konstituciją buvo įkišta visokių anti-komunistinių nonsensų!..

Tai vis darbo unijų biurokratijai pataikavimo rezultatas!

Washingtonas. — L. Thompson, JAV ambasadorius, grįžo iš Maskvos pasitarti dėl JAV ir TSRS santykių.

Washingtonas. — Nepaisant nesutikimų dėl "U-2", prekyba tarpe JAV ir TSRS nesumažėjo.

Apie trys šimtai Tarybų Lietuvos mechanizatorių išvyko į Kazachstaną talkininkauti plėšininių žemių užkariautojams pavasario sėjos darbuose. Nuotraukoje matote grupę išvykusių mechanizatorių iš Alytaus ir Skaudvilės rajonų. Iš kairės: Pranas Lengvenis, Jonas Jokubauskas, Antanas Valecka, Kazys Stanaitis, Aleksandras Rukas ir Algirdas Janušionis.

LDS 3-čios APSKRITIES

PIKNIKAS

Įvyks

Sekmad., 19 Birželio-June

Steamboat Inn Parke

91 Steamboat Road — Great Neck, N. Y.

IŠ BROOKLYNO BUSAS EIS Į PIKNIKĄ
Busas išeis 12:30 val. ryto nuo Lituanica Square.
Kelionė į abi pusi $1.75 asmeniui.

Rengkitės visi į šį pikniką. Užtikriname — laiką praleisite linksmiai.

Rengimo Kom.

Po miestą pasidairius

New Yorko miestas sumažėjo gyventojų skaičiumi apie 250,000 žmonių nuo 1950 metų. Tada buvo 7,891,957 gyventojų, o laike dabartinio surašinėjimo rado 7,650,000.

New Yorko, Kings ir Bronx pavietai sumažėjo gyventojais; padidėjo tik Queens ir Richmond.

Kai kurie aiškina sumažėjimą tuo, kad gyventojų skaičius paaugo Long Islando saloje. Ten atsirado daug gamyklų, ypatingai karinių reikmenų, tai jaunesni žmonės ir persikėlė gyventi arčiau darbaviečių.

Bet reikia pasakyti, kad vidutiniam žmogui New Yorkas darosi įkyrus. Gengsterizmas ir kriminalystės kiekvienerias metais didėja. Miesto policija mažai kreipia dėmesio į jaunųjų suvaldymą. Jie bolę žaisdami gyventojams langus daužo, į darželius laipicja. Tas pats yra su žaislų sproginiais. Oficialiai mieste yra draudžiama net liepos 4-ją žaislų sproginius vartoti, bet vietomis "bombos" sproginėja nuo gegužės mėnesio.

Taigi, ramesni žmonės ir šalinasi už miesto ribų, kur gyventojai, labai dažnai, patys palaiko kietesnę discipliną, tvarką ir švarą.

Long Island pakraštyje, ties Jones Beach pliažu, Atlanto vandenyne, kapitonas Frank Mundus užmušė ir išvilko į krantą virš 3,000 svarų ryklį (shark). Jų žinovai sako, kad ryklys buvo pavojingas — tikras žmogėdra.

Penktadienį birželio 10 d., New Yorko Koliseume, Manhattane, atsidaro Anglijos paroda. Jos atidaryme dalyvaus anglų kunigaikštis Philip ir JAV vicepreziden tas Niksonas.

Paroda tęsis iki birželio 26 dienos. Suaugusiems įžanga $1.50, vaikams—75 c.

Gaisras požeminių traukinių tunelyje

Antradienio rytą įvyko gaisras IRT požeminių traukinių tunelyje, pačiame Manhattano centre, netoli nuo Grand Central geležinkelių stoties. Apie šimtas žmonių pritroško nuo dujų ir dūmų. Didesnė jų dalis buvo laikinai paimti į ligonines. Gaisras sulaikė keturiolika traukinių, kuriuose buvo apie 5,000 žmonių.

Broadway artistų streikas tęsiasi. Prodiuseriai pranešė, kad jie sulaikė ir ateinančio rudens pasiruošimus.

KEISTA KALBA

New Yorkas. — New Yorko prekybininkų bankete kalbėjo F. D. Lincoln, JAV gynybos sekretoriaus pagalbininkas. Jis sakė, kad jeigu JAV padidins karo reikalams išlaidas, tai padarys tą, ko Tarybų Sąjunga nori.

Jis tvirtino, būk TSRS nori JAV įstumti į neišbrendamas skolas. Bet visas svietas žino, kad Tarybų Sąjunga kviečia visus prie nusiginklavimo.

PRANEŠIMAI

Visi, kurie važiuosite į Baltimorės pikniką birželio 12 d., būtinai būkite ant Lithuanica Square, Union Ave. ir Stagg St., 15 min. iki 9 val. ryto. Busas išeis 9-tą valandą ryto, paliks Baltimorę 8-tą valandą vakare.

Komitetas

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks birželio (June) 13, 7:30 val. vakare.

Visi nariai dalyvaukite šiame susirinkime, nes turėsime daug reikalų aptarti. VII apskrities piknikas Lawrencuj ir "Laisvės" piknikas Montelloj. J. Jaskevičius, org.

Paieškojimai

Petronėlė Lepečka ieškau mano velionies vyro brolio. Mano vyro vardas buvo Nikodemas Lepečka, o brolis Aleksandras Lepečka. Aleksandras kilo iš Vilniaus rėdybos, Merkinės. Apie 10 metų atgal gyveno New Yorke. Gal kas apie jį žinote, arba pats brolis lai atsiliepia, už ką būsiu dėkinga. Petronėlė Lepečka, 72 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y. (42-47)

6-TAS METINIS VISŲ TAUTŲ

PIKNIKAS

ĮVYKS SEKMADIENĮ

Birželio 26 June

CAMP MIDVALE, WANAQUE, N. J.

Internacionaliai Valgiai

ŽAISLAI, PLAUKIOJIMAI, MENINĖ PROGRAMA

Įžanga $1.00 (vaikams nemokamai)

Užsakyti busai vežimui iš New Yorko į pikniką, kaina $1.50 į abi pusi.
Užsisakykite buse vietas iš anksto. Busui tikietai yra gaunami:

AMERICAN COMMITTEE for PROTECTION of FOREIGN BORN
49 East 21st St., New York, N. Y. Tel. ORegon 4, 5058

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Philadelphia, Pa.

Mūsų gera draugė Mrs. E. Bekampis iš Avalon, N. J., birželio 5 d. susižeidė, nusilaužė ranką. Mes linkime jai greitai pasveikti. Mes jos draugės ir draugai labai apgailestaujame.

A. Zalneraitienė

Kalba apie taiką, o ruošiasi karui

Washingtonas. — JAV gynybos sekretorius Thomas Gates ir Anglijos karo ministras H. Watkinson pasirašė sutartį, kad 1964 ir 1965 metais Jungtinės Valstijos apginkluos anglų lėktuvnešius naujomis raketomis "Skybolt". Išeina, kad karo ministrai negalvoja apie nusiginklavimą.

Sako, kad "Skybolt" galės siekti už 1,000 mylių nuo vietos, iš kur tos raketos bus išsautos. Jas galės šaudyti ne vien nuo lėktuvnešių, bet ir nuo didelių bobonešių.

Sudegė atominė "Bomarc" raketa

Lakehurst, N. J. — McGuire Air bazėje sudegė atominė "Bomarc" 47 pėdų ilgio raketa. Ji buvo užtaisyta atomine jėga. Bomba sudegė, bet sprogimo neįvyko. Rdioakcija sudarė pavojų penkių ketvirtainių mylių plote. New Jersey valstijos senatoriai ir kongresmanai reikalauja tyrinėti nelaimės priežastį.

Tai jau devintoji JAV atominė bomba-raketa sudegė. Septynios sudegė arba susprogo mūsų šalyje, viena — Anglijoje ir viena —Libijoje.

PARYŽIUJE NUGRIAUS PALAIS DE CHAILLOT

Paryžius. — 1951 metais čionai buvo pastatytas gražus palocius Palais de Chaillot. Jį pastatė Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijai. Palociaus pastatymas atsiėjo $1,940,000. Dabar bus nugriautas, nes nesuranda kam jis galėtų tarnauti.

TRAUKINIAI EINA IŠ LONDONO Į MASKVĄ

Londonas. — Jau prasidėjo tiesus traukiniais susisiekimas tarpe Londono ir Maskvos. Pirmasis traukinys išvyko gegužės 29 dieną. Pasiekus Harwich, anglų pamario miestą, traukiniai bus perkeliami laivais-keltais į Hook, holandų prieplauką, o iš ten jau tiesiai eis į Maskvą. Tiesus susisiekimas bus keturis kartus per savaitę. Kelionė kainuos — pirmoje klasėje į abi puses — $134.

PIANISTAS CLIBURN VĖL YRA TSRS

Maskva. — Amerikietis pianistas Van Cliburn, kuris 1958 m. Čaikovskio muzikos konteste laimėjo TSRS dovaną, vėl buvo Maskvoje. Jam pasirodžius Čaikovskio Konservatorijoje maskviečių buvo karštai sutiktas. Dabar Cliburn gastroliuja po TSRS.

REIKALINGAS APARTMENTAS

Reikalingas 3 kambarių apartmentas senyvai inteligentiškų žmonių porai Woodaven arba Richmond Hill sekcijoje. Pageidaujama apartmentiniame name. Prašome pranešti: P. N. B., 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. (46-47)